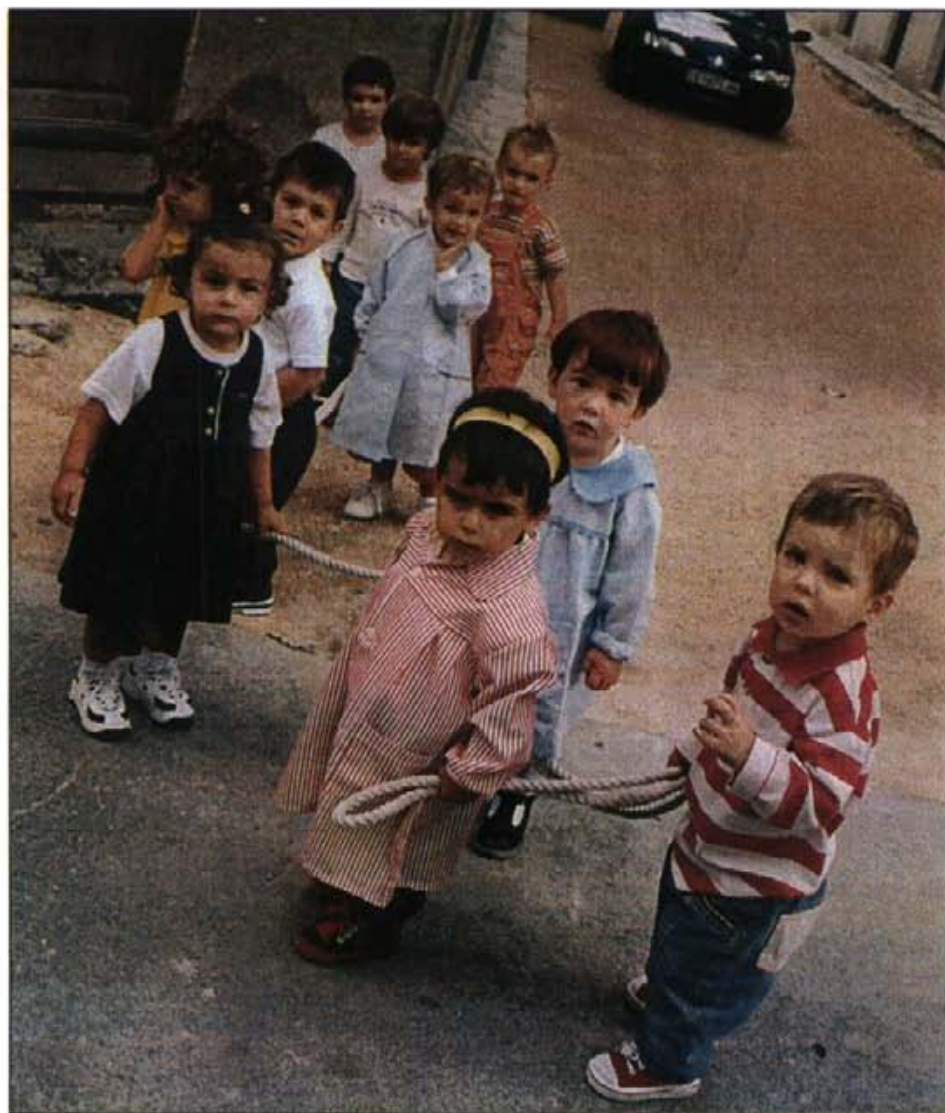

BONA PAU

Nº. 548 - Any XLVI - MONTUÏRI - OCTUBRE - 1998

**La major part
del poble veu
amb recel la
reforma de la
Plaça Major**

●
**El mercat dels
dilluns ha haugt
de passar al Dau**

●
**Tota la població
infantil ha
començat les
classes**

●
**S'han iniciat les
obres
d'arranjament
del Centre
Sanitari de
Ca ses Monges**

L'Ajuntament va participar a la festa 98 celebrada a Ciutat del 17 al 20 de setembre passat. Aquest fou l'estand de Montuïri

Servei d'ocupació

El Punt d'Informació Juvenil de Montuïri ha posat en marxa un servei d'ocupació que compta amb una borsa de treball, on s'hi poden anar a assessorar els joves. L'objectiu és doble: afavorir la integració al mercat de treball de totes aquelles persones en situació d'atur i facilitar a les empreses la recerca i contractació del personal adient. En el Local Jove es facilitarà informació sobre els següents temes: educació, treball, temps lliure, programes europeus per a joves, objecció de consciència i servei militar, i oci i cultura. I a més es rebran altres propostes i suggeriments. Aquest Punt està en el Local Jove els dilluns i divendres de les 17 a les 20 h. (Tlf. 971 64 67 01)

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sas-
tre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem
Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona,
Gaspar Socías Mora, Antoni Mateu Socías,
Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau
Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A.
Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà,
Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd,
Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles
firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Dignitat

Tot i haver fet les reformes en el sol del carrer Major i aquests dies les de plaça, la gent del poble ha sabut guardar les formes i sofrir amb paciència les molèsties que ve ocasionant aquest fet, del qual, mentre uns diuen que s'hi guanya en estètica, altres assuren que s'hi perdrà en comoditat, ja que el pis, per ara, amb les lloses col·locades, no és tan pla com abans.

Imprevisió

La gent acusa a qui pertoca la manca de previsió per no haver duit a terme fins a hores d'ara una via de circumval·lació. S'ha tallat el pas per plaça, s'han estret els carrers, la dificultat en la circulació pel poble és evident i no s'han donat solucions. I així com sembla que quedarà encara romandrà més complicat. Tant de bo que ens equivoquem!

BREUS

"Sa cursa des cos"

El proper 31 d'octubre, a les 12 del matí, començarà a la finca Son Vanrell "Sa Cursa des Cos", una carrera a galop a la distància de 900 metres on se seleccionaran els millors genets i cavalls de Montuïri, Algaida, Lloret i Sant Joan. El guanyador rebrà una medalla i a més participará en la gran final de la cursa de 1999 que se celebrarà a Ciutat.

Premis "Miquel A. Riera"

"Sa Nostra" ha convocat la 3ª edició del premis literaris de poesia i narrativa i els premis pràcticament s'han incrementat el doble. D'aquesta manera puja a 500.000 pts. el de narrativa i a 250.000 el de poesia. El termini d'admissió acaba el 15 de novembre. A la nostra redacció disposam de les bases.

Subvenció per a obres als molins del Molinar

L'Ajuntament ha firmat un conveni amb el CIM per a la restauració dels sis molins de la zona del Molinar. La col·laboració del CIM consistirà en la feina i muntatge del capell i l'Ajuntament hi destinarà 400.000 pts. enguany i la mateixa quantitat el proper any. I si aquestes aportacions no són suficients, s'intentarà aconseguir subvencions.

Edicte de la Cambra de Comerç

Segons un edicte de la Cambra de Comerç rebut a l'Ajuntament el passat 21 de setembre passat, en el tauló d'anuncis de la Casa de la Vila hi figura una relació de 124 persones de Montuïri amb llicència fiscal, subjectes passius per no haver abonat els impostos corresponents a l'exercici de 1995 (IS, IR i IAE).

Es buquen una paret i tanquen un camí a Son Company

Sembla que a principis d'estiu els propietaris de Son Company tancaren el camí que impedeix que els veïns de la possessió puguin accedir als terrenys dels voltants, la qual cosa ha ocasionat moltes controvèrsies. Hi ha intervingut el CIM, l'Ajuntament i la Conselleria d'Agricultura per tal de donar una solució satisfactòria a tots els interessats.

"Mos han espenyat sa plaça"

Ha estat la frase —aquesta o semblant— que més s'ha sentit a Montuïri durant la segona quinzena de setembre passat. Dia 14 una màquina excavadora començava el seu treball i dos dies després ja estava tot el trespòl buit, i així de llavors ençà.

Qui més qui manco, de la gent d'edat, encara recorda aquell 14 de gener de 1968 —sols 30 anys enrere— en què era inaugurada la que fins ara hi havia després d'haver construït l'actual Casa de la Vila; si bé s'hi havien fet modificacions per tal de guanyar en comoditat i estètica.

És possible que puguem gaudir d'una millora molt substancial, però per tot arreu se senten comentaris desqualificant aquesta tudadissa de doblers, aduint que així com estava ja era digna i adequada per a Montuïri, sobretot si se té en compte l'emplaçament del poble damunt un turó. Els arbres que hi havia ja donaven ombra. És ver que es projecta sembrar-n'hi d'altres, però d'aquí a que hagin crescut com els que hi havia encara hauran de passar molts d'anys.

També és objecte de moltes crítiques el fet de no poder-hi aparcar cotxes. Una mesura que serà interpretada de molt diferent manera segons sien les persones que fins ara la utilitzaven o no

com aparcament. En això també hi ha disparitat d'opinions.

Sembla que es volen tornar sembrar arbres, no sols allà on hi havia el que han arrabassat, sinó també al baix dels graons, aproximadament allà on n'hi havia fa 70 anys. I si aleshores es llevaren per donar més cabuda i amplària a la plaça, hem de suposar que els que ara s'hi sembrin, és molt possible que qualque dia tornaran a ser llevats pel mateix o altre motiu.

Ara bé, ens hem d'imaginar que amb aquesta reforma la plaça hi guanyarà estèticament i uns hi estaran d'acord i altres ho menysprearan.

I seria una llàstima que passats uns anys s'hagués de tornar fer una altra reforma, tot considerant les greus molèsties que això suposa i els doblers que s'haurien malgastat. El fet cert és que la gent en parla: uns baixet i altres en veu alta, però en general les opinions no són molt positives.

Deixem, però, que passin uns mesos; que puguem contemplar la reforma acabada i després, a la vista d'així com hagi romàs, emetre un judici, un criteri que no serà per tots el mateix, però que també s'haurà de valorar segons el parer de la majoria.

O. Arbona

Dos dits de seny

Saber canviar d'opinió

El saber canviar d'opinió pel que fa a un fet o una persona és una demostració de seny. En canvi el que mai canvia d'opinió expressa una magre qualitat mental. Així ho han exterioritzat diferents pensadors de reconeguda vàlua. Ja està bé tenir la pròpia opinió i saber-la defensar davant encontres disquisicions; però voler mantenir per a sempre la mateixa opinió sols evidencia la manca d'evolució del qui la sosté. Les persones canvien; els fets produïts pels homes i les circumstàncies, amb el pas del temps no són idèntics.

No és la mateixa cosa parlar d'opinions que de conviccions. Aquestes, quan es consideren veritables, s'han de mantenir inalterables. En canvi les opinions poden ésser diferents quan les situacions canvien. Obstinar-se a les pròpies opinions demostra tossades, poca intel·ligència i fins i tot egoisme. Hem de pensar que amb freqüència el concepte d'un fet, d'un esdeveniment o d'una persona que havíem concebut temps enrere, ja no és el mateix; motiu pel qual s'imposa canviar d'opinió.

Quan sia necessari un canvi d'opinió, és saludable mudar-lo, sobretot si un considera que aquella primitiva opinió podria haver canviat, sobretot si els arguments d'altres persones també evidencien altra cosa. Aleshores s'ha de pensar que ha arribat el moment del canvi. No ens hem d'obstinar en una rigidesa inflexible. La vida evoluciona, madura i canvia, i romandre tancats en una pròpia opinió no demostra precisament ni ésser persones de seny ni intel·ligents; ans al contrari, caparruts i curts.

Salomó

A la màquina excavadora li varen bastar dos dies per aixecar tot el trespòl de plaça

Menestralia medieval (i II)

(Conclusió)

14. Lo moliner veem que pica abdues les moles, per tal que-l blat se'n mola mills e pus tost (aviat).

15. Vertader Senyor, nós veem que-l vidrier fa vidre de péra i d'herba, e per gran força de calor fa lo vidre; del qual vidre fa ampolles, e copes, e anaps (tasses), e gots e d'altres vaixelles (vasos, qualsevol estri cònceau), los quals vaixelles són pus soldats e pus units que neguns altres vaixelles.

16. Nós veem que los gerrers e-ls ollers, que fan de la terra qual forma-s volen sens que no atroben en la terra de què fan les formes negú contrast (oposició, resistència).

17. Pacient Senyor, nós veem que-l forner quan veu que-l pa crema en lo forn, que-l ne trau cuitosament e ivasosa (ràpidament), per tal que-l pa no-s crem ni s'afoll (fer-se malbé).

18. Nós veem que los hortolans com los arbres e l'herbolam han mester re-

gar, sempre giren l'aigua de la font als arbres e a les plantes e reguen lur hort en aquella manera que fa a regar.

19. ... nós veem que els taverners com volen vendre lur vi, que primerament lo fan cridar per tal que hom sàpiga en qual logar se ven ni (i) a quant se ven.

20. Nós veem, Sènher, que-ls batles (funcionari reial encarregat d'administrar el patrimoni del rei) e-ls veguers (autoritat delegada de la Corona en una demarcació, amb jurisdicció governativa, judicial i administrativa) e-ls procuradors (oficial reial que tenia cura de l'administració del patrimoni reial de cobrar els diners deguts al rei procedents de drets reials, confiscacions, etc.) que-ls rei fan ni (i)-ls prínceps, que compleixen tot ço que lur senyor los mana.

21. Misericordiós Senyor, nós veem que los saigs (ministre de justícia) viuen per pendre hòmens, e per penjar hòmens, e per assotar hòmens e per cercar hòmens.

22. Nós veem que los correus porten letres e missatges d'una terra en altra.

23. Vertader Senyor, nós veem anar les crides per les places e per les carreteres, qui van cridant a amunt e a avall les coses que hom vol vendre.

24. Los canviadors veem que canvien argent per aur e diners per argent.

25. Nós veem que los traguers carre-

guen lur bèsties de viandes (menjars) e de mercaderies e de coses necessàries.

26. Lo jugador, Sènher, en lo començament que comença a jugar, comença son joc alegrement e pagada; e puïxes com ve a la fi, que ha perdut tot quant ha, ell se'n va trist, e dolent (dolorit) e pensiu, e felló (irat, indignat), e rencorós e ple de mala voluntat.

27. Nós veem que lo ballester (soldat armat amb ballesta, giny antic de guerra per llançar pedres o sagetes) molt mills sap pendre a esma com trau (tira) en alt, que no fa com trau avall.

28. ... enaixí com d'ofici de correteria (corretatge, operació de corredor o agent que serveix d'intermediari entre el comprador i el venedor) segueix gran profit a aquells qui venen e compren...

29. Los calafats veem que calguen (pitgen) l'estopa en los lenys (embarcacions) e en les naus, per tal que l'aigua no pusca entrar en los lenys ni en les naus.

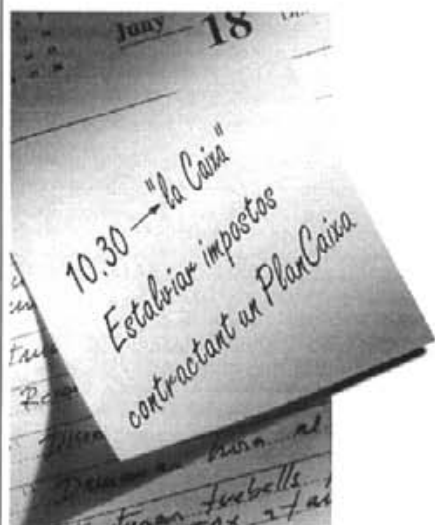
30. Pacient Senyor, nós veem que los bastaixs porten feix a lur coll e a lurs espatles.

Aquí s'acaba el nostre recorregut per la fira medieval dels menestrels. L'itinerari també ens ha fet recordar molt del vocabulari menestralenc, bona part del qual encara ens ha arribat gràcies a la transmissió oral feta pels nostres pares i padrins. I esperem que perduri molt de temps. La llengua materna ens ha regat les arrels.

Josep Oliver i Verd

Plans de pensions

Comenci avui mateix a estalviar impostos

✱ "la Caixa"

FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA

Magatzem i Oficina:
Cart. Manacor, km. 28'5

Tlf. Magatzem: 64 67 44
" : 64 60 95
" Particular : 64 61 73

07230 Montuïri (Mallorca)

La fal·làcia il·lusòria de les associacions no-governamentals

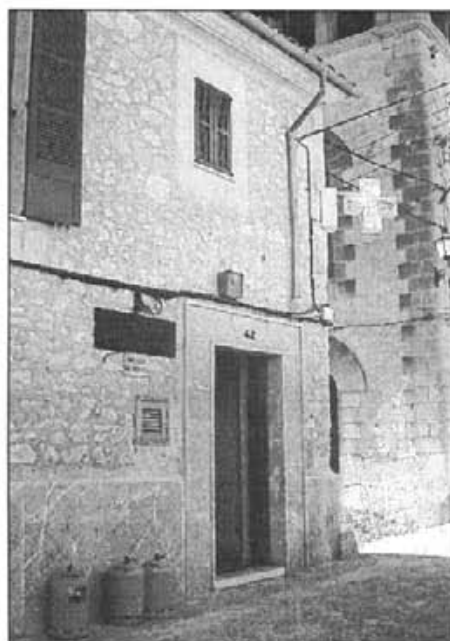
D'antuvi pot semblar esgarriatós que una persona pugui congregar un pensament com aquest: com és possible que es pugui titllar una associació sense ànim de lucre com "que cerca enganyar; que enganya amb falses aparences" (DGLC). Vull aclarir que conec la feina que fan tant les ONGs, com les associacions no-governamentals, l'associació Metges sense Fronteres, així com tants d'altres, en els països subdesenvolupats. I realment no ens queda més remei que treure'ns el capell davant la magnitud humana d'aquestes persones. Veure com treballen, sentir els seus crits d'angoixa, els seus plors, és com una fuetada a la carn viva. Aquestes persones mereixen tot el suport, no només moral -que això és d'allò més bo de fer- sinó econòmic i personal que pugui abastar qualsevol ésser amb capacitat humana.

Però mirau. Ara fa un bon grapat d'anys, Aina Moll, que acabava d'arribar procedent del Principat de Catalunya com a directora general de Política Lingüística, se li va encomanar la tasca de dur endavant la Campanya de Normalització Lingüística a les Illes Balears, amb el suport de totes les institucions, des del Govern Balear, tots els Consells Insulars, els Ajuntaments, etc. Semblava que res no podia fallar: es posava en mans d'una persona ben qualificada, respectada per tothom, bona coneixedora dels viaranyis burocràtics, etc. allò més preuat i més significatiu que té un poble, la recuperació i normalització de la llengua catalana, tal i com mana la Llei de Normalització Lingüística. Record bé aquell vespre de la presentació; tot eren rialles, bona voluntat, bones paraules. Però la realitat fou ben distinta. Allò ens va fer obrir els ulls: el que havien fet les Institucions era "descarregar-se", "desempallegar-se" de la seva obligació estatutària que els comprometia a dur a terme totes aquelles accions envers la nostra llengua que no havien estat capaços de dur a terme. Així, a partir d'aquell moment, qualsevol queixa, qualsevol emperò, qualsevol crítica, cauria sobre la Campanya, ja que entre tots havien acordat "donar-li" plens poders d'actuació. La realitat dels fets tots la coneixem: Allò fou una rentada de

mans i l'única condemnada fou la nostra llengua. Era n'Aina Moll culpable? No! Ningú no li ha retret ni la seva professionalitat, ni el seu coneixement sobre temes sociolingüístics, ni la seva bona fe, ni la seva capacitat de feina, ni el seu amor envers la nostra llengua; però vàrem caure en el joc de descarregar de responsabilitat aquelles Institucions que havien de fer la feina legislativa i executiva.

Aquest fet m'ha duit a pensar amb la puerilitat d'aquelles associacions para-governamentals; la desigualtat social, els desequilibris econòmics, la fam, la guerra, les sequeres, els aiguats, etc. no es resolen amb unes miques de pa, no es poden resoldre mitjançant la caritat -que en si mateixa no és dolenta ni contrària-, sinó mitjançant la justícia. I la justícia no la pot dur a terme cap associació no-governamental. I aquí roman la fal·làcia, la trista cara il·lusòria que ens fa ésser solidaris uns moments determinats de les nostres vides, quan els governs de tot el món discuteixen si han de fer arribar el famós 0'7% dels seus pressupostos a aquells països; això també és misèria, també és caritat. I el nostre món no pot seguir aguantant-se sobre la caritat, necessita justícia.

Quan es demana justícia és perquè hi ha injustícies; quan hi ha injustícies és perquè hi ha gent que roba, que juga brut, que són uns filisteus. I aquesta gent

Les apotecaries també participen en les associacions no-governamentals

són els dirigents dels governs dels països del món "desenvolupat", d'aquests que es permeten el luxe de tindre tots els béns que manquen a la majoria d'éssers humans. Això és la vertadera fal·làcia, el parany on ens fan caure a tots per una suposada liberalització de l'economia.

I això és el que em feia dubtar d'aquesta Europa unida, d'aquest famós "euro" que ens ha de salvar a tots. Però ho estam fent d'esquena a aquella crua i salvatge realitat que ens escup dia a dia a la cara. Tant de bo aquest camí tenguí un viarany de tornada, si més no per acotar la mirada davant tanta perversió.

Felip Munar i Munar

TOLDOS
Hnos. MIRALLES

- Toldos
- Capotes
- Falsos sòtils
- Sòtils de policarbonat

C/ S. Rafel, 84 • Telf. 971 24 59 09 • Fax 971 24 63 19
Telf. mòbil 907 11 12 01 • 07008 Palma de Mallorca

Comença un nou curs escolar semblant a l'anterior

Les obres realitzades l'estiu passat donen una altra imatge al centre

Els alumnes d'Educació infantil (esquerra) i els d'Educació primària (dreta), un dels primers dies d'aquest curs

L'inici d'aquest nou curs escolar en el C. P. Joan Mas i Verd no ha presentat cap tipus d'incidència remarcable i les classes han començat tal com estava previst i marca el calendari escolar del curs 1998/99 enviat per la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports a tots els centres docents no universitaris.

L'alumnat d'Educació infantil inicia el curs dia 14 de setembre així com el d'Educació primària amb el següent professorat i nombre d'alumnes per aula: Mª Francisca Miralles, a 3 anys amb 12 alumnes; Catalina Mª Forteza, a 4 anys amb 12 alumnes, i Raquel Romero, a 5 anys amb 24 alumnes.

A l'etapa d'Educació primària els mestres tutors són: Mª Elena Calafat, a 1r curs amb 18 alumnes; Catalina Martorell, a 2n curs amb 24 alumnes; Àgueda Palliser, a 3r curs amb 12 alumnes; Jerònia Oliver, a 4t curs amb 19 alumnes; Josep Mª Munar, a 5è curs amb 12 alumnes, i Mª Antònia Vallespir, a 6è curs amb 17 alumnes. El professorat d'aquesta etapa ha rodant en el mateix cicle que el curs anterior, tret de la tutora de 6è curs, que no tenia tutoria perquè treballava a dos centres. Així i tot comparteix la tutoria amb la tutora del curs anterior, Catalina Gayà. S'ha de destacar, per tant, que enguany l'escola disposa de més hores lectives dedicades per dues mestres, ja que a Mª Antònia Vallespir, mestra de Música, i a Coloma Mª Sastre, mestra de Francès, se'ls ha ampliat la jornada lectiva al nostre centre.

El 1r cicle d'ESO comença les classes dia 21 de setembre amb el següent professorat d'àrea: Margalida Bujosa (Llengua catalana, Socials, Tecnologia i tutora de 1r curs amb 20 alumnes), Guillem Fiol (Educació Física, Llengua Castellana i tutor de 2n curs amb 19 alumnes), Antoni Gornals (Llengua anglesa -de 3r de primària a 2n d'ESO-) i Joan Sorell (Matemàtiques i Naturals), a més de les mestres de Música i Francès.

A més, un o dos dies a la setmana, treballen en el centre Mª Esperança Ramis (Religió), Manuela Rodríguez (Psicopedagoga) i Vicenta Ivorra (Pedagogia Terapèutica).

Així mateix, com s'ha fet aquests darrers cursos, l'AMPA seguirà subven-

cionant la monitora d'expressió corporal i dramatització, Francisca Pocoví.

A l'equip directiu continua Joan Sorell de director, Antoni Gornals, de cap d'estudis i Catalina Gayà de secretària.

Quan a l'edifici escolar, s'han realitzat durant l'estiu les obres de millora de la teulada de tot l'edifici i s'han pintat les façanes, totes les parets exteriors, la qual cosa dona una altra imatge al centre. També s'estan realitzant les obres de millora de l'edifici d'Educació infantil, però aquestes encara no s'han acabat. La previsió per al proper estiu és acondicionar els accessos al centre per a persones minusvàlides, reforçar alguns pilars i columnes i adequar tot el sistema elèctric.

Les Escoles

Cristòfol Amengual i Martorell

Enginyer Industrial

Projectes tècnics

C/ Rei Jaume II, 2

• 07230 Montuïri

• Tlf. 971 64 63 94

S'ha dit que...

⇒ N'hi ha que han demanat a **Bona Pau**, que així com publica es nom de ses parelles que es casen, que també publiqui es noms de ses que se descasen, i així estarfem més ben informats.

⇒ Hi ha caçadors montuïrers que no observen es calendari de caça i després han de pagar ses conseqüències. I diuen que són molt "salades".

⇒ Es gran ridícul que va fer se "princeseta" amb "lo" de sa diada. En aquesta senyora li bastaria bé essent batlesa des costitxers.

⇒ En "lo" de sa supercopa es veu com li agrada a en Sampolet figurar, sobretot si són ets altres es qui hi posen es doblers i fan sa feina.

⇒ Tothom podrà comprovar que quan s'acostin ses eleccions es polítiques de torn ens faran més cas que mai. Serà perquè feia temps que no n'hi havia i començaven a enyorar-nos.

⇒ An es nostre Ajuntament hi ha molt de personal de manteniment que a més de llosquejar molt, ens costen un caramull de doblers. Se'ls hauria de tenir un poc més d'esment.

⇒ Sa primera condició d'una persona que està en mig, com un polític, és saber lo que vol i no com sembla que vol fer sa direcció des PP, d'anar-se'n cap an es centre.

⇒ A la vila hi ha tres banes: Un tira cap a Catalunya i els altres, cap a ca seva. Serà que haurem de tornar recórrer a sa rajoleta?

⇒ Crida molt s'atenció veure com sa mantenen es grans monopolis que es fundaren amb so Gallec, i es gran benefici que diuen com acaben es seus exercicis.

⇒ Segons es nostre Sampolet ara es productes de Mallorca seran més bons, sobretot ara que aniran etiquetats en català. Lo que ha de fer qualcú per justificar es sou!

⇒ A devora en Verger i en es seu entorn ja hi comença a fer-hi malestar, perquè s'oloreta de benzina ja comença a ser massa forta.

⇒ Un poble, un país, una nació no hauria de perdre sa compostura davant un deport com és es futbol, que a més a més no és un deport, sinó un brut negoci de quatre "manganetes" amb pocs escrúpols.

⇒ Es qui havien *infravalorat* es nostre gran battle, ara que es toquin es nas, perquè l'han fet l'amo de ses *infraestructures*. Idò, que vos pensàveu!

⇒ Es pagesos estan de mal humor perquè no poden fer terrosos. "Re mil cent llamps, cent fotres"... si prest no fa una saó es posaran de rovell a ses arades...!

⇒ Es xotets belen i belen perquè sa mare té poca llet. Noltros acabarem belant si prest no mos fa una brusca.

⇒ Pel que fa a s'enquesta que ara realitza s'Ajuntament per aparcar o no an es carrer Major, sa gent creu que és una presa de pèl, ja que no consultaren a cap veïnat per empedrar-lo.

⇒ Entre sa suor des caminers i sa des mestres d'escola s'ha de fer un ungüent perquè sa gent pugui anar una mica més depressa.

En Xerrim

Super Montuïri

Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix fresc • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

L'Ajuntament informa

Resum de l'acta de la sessió plenària ordinària celebrada el 8 de setembre de 1998

Comunicacions de batlia

Es llegiren les següents comunicacions sobre:

1 - Sol·licitud de documentació sobre pagaments d'Acció Social als darrers tres anys.

2 - Documentació sobre creditors de l'Ajuntament de Montuïri.

3 - Informació sobre contractes de l'Ajuntament.

4 - Llistat de projectes aprovats l'any 1998 del Programa Leader II del Pla de Mallorca.

5 - Creació d'un fons de compensació territorial.

Venda terreny carrer des Forn

Amb 6 vots a favor (PP) i 5 en contra (PSM i PSOE) s'acordà anul·lar l'acord de 9 de juny de 1998 relativa a l'alienació d'un finca del carrer des Forn i alienar-la mitjançant subhasta amb les condicions que s'especifiquen. El batle especificà que es fa així perquè el CIM no ha autoritzat la venda mitjançant concurs amb les condicions anteriorment fixades.

Conveni millora del Molinar

Per unanimitat s'acordà la proposta de signatura d'un conveni per a la millora dels molins de la zona el Molinar.

Estudi de detall zona esportiva

Per 6 vots a favor (PP) i 5 en contra (PSM i PSOE) s'aprovà definitivament l'Estudi de Detall presentat per Miquel Valls S.L. en relació a zona del camp de futbol de Montuïri.

Moció PSM

Per unanimitat s'aprovà aquesta moció amb el següent contingut: "L'Ajuntament de Montuïri aprova en sessió plenària que Joan Josep Mas Tugores participa en forma exemplar i amb normalitat de la vida social i cultural de Montuïri sense que aquest consistori

tengui referència que hagi causat qualsevol tipus d'alteració en la convivència del poble.

Precs i preguntes

Ginard (PSM)

1 - En relació al Pla Mirall de façanes demana si els particulars s'han de dirigir al Govern o a l'Ajuntament. Se li contesta que els expedients els tramita el Govern i l'Ajuntament fa només de correu o d'intermediari.

2 - Un prec en relació a un tema de caire social. Indica que ha xerrat un parell de vegades amb l'assistent social en relació a la rampa del Local Sanitari, situada per facilitar l'accés als minusvàlids i considera que aquesta rampa no està ben col·locada i no serveix per a la seva funció. Demana que se solucioni aquest problema.

3 - Demana informació sobre les funcions del responsable de premsa, a la qual el batle explica la finalitat d'aquest servei (Montuïri 700 anys, Ajuntament i Ràdio Murta).

4 - Demana sobre les obres que es fan a l'Hort, devora el Pati de Montuïri.

5 - Sol·licita informació sobre les funcions del responsable del Punt d'Informació Turístic. Li són explicades.

6 - Demana sobre les actuacions en el Pou del Rei, ja que encara no s'ha solucionat el problema del transformador. Arbona Massanet contesta que s'està fent feina per aconseguir que les actuacions es duguin a terme sense suposar despeses a l'Ajuntament.

7 - Demana informació sobre l'estudi que es va fer a la joventut de Montuïri. El batle diu que s'està tramitant la possibilitat de fer unes reunions explicatives sobre aquest estudi.

8 - Demana informació sobre la tramitació de les llicències de segregació. La Secretària explica que farà informe sobre dita tramitació.

9 - Sobre la Creu de Terme que està espenyada. S'informa que s'ha avisat a Patrimoni perquè venguin a veure-la i valorar els seus danys.

10 - Després de donar l'enhorabona al

regidor de festes, demana quin ha estat el cost de les de Sant Bartomeu. Aquest regidor li contesta que aproximadament 8 o 9 milions.

11 - Demana informació sobre la visita del President del Govern Balear. Se li contesta que no se sap la data, i que s'informarà prèviament.

Miralles (PSOE)

1 - Manifesta que amb motiu de les obres al poble s'estan donant perjudicis als comerços principalment, i vol saber si es farà una reforma circulatoria o de trànsit, si hi haurà zones peatonals, etc. Afegeix que les noves voravies a ell no li agraden, però diuen que són "guapes" i són les voravies de l'any 2000. Per tant l'Ajuntament serà responsable dels problemes circulatoris que puguin sorgir, ja que s'han estret els carrers. El batle contesta que s'està fent feina sobre aquest tema i que s'ha enviat una enquesta als veïnats per saber-ne l'opinió.

2 - Demana si la situació del Dau amb pilons és o no provisional. El batle contesta que és definitiu per tal d'aturar el perill als al·lots.

3 - Vol saber a què es deu el problema d'aigües pluvials i residuals. El batle contesta que fou a causa d'un davallament del nivell de les bombes, però que ja s'ha solucionat.

4 - Demana informació sobre el contingut pressupostari de l'Ajuntament i de com es cobriran les inversions, pla de sanejament i inversions futures. Se li contesta que les despeses es cobreixen amb els ingressos reflectits en el pressupost degudament aprovat, subvencions i altres fonts d'ingressos.

Servera (PSOE)

1 - Prega al regidor d'Hisenda perquè es liquidin els pagaments pendents amb empreses de Montuïri. Arbona Verger (PP) li contesta que s'estan fent liquidacions periòdiques i escalonades segons les disponibilitats econòmiques de tresoreria i l'arribada de subvencions. Miralles afegeix que el sistema és molt lent i cita casos concrets. El batle explica que aquesta és la mecànica de les subvencions per inversions en quantia important.

Han començat les obres per empedrar la plaça

Dilluns dia 14 començaren a aixecar el pis de la plaça Major, des de la fi de carrer Major (devora can Xorri) fins al costat de la Sala Mariana. Durant aquesta segona quinzena de setembre s'ha preparat el pis per deixar-lo de tal manera que es pugui empedrar segons com està projectat el nou trespòl, així com també per fer-hi les altres modificacions adients. De totes maneres a altres pàgines en feim un comentari i oferim el plànol elaborat per l'arquitecte.

El mercat dels dilluns, al Dau

Degut a la reforma de la plaça, el mercat dels dilluns ha passat a fer-se al Dau, entrant pel carrer des Mig. L'assistència de compradors durant les primeres setmanes ha estat semblant a quan es feia a plaça i s'ha comprovat que allà hi ha més amplària.

Començament de classes

Dia 14 també començaren les classes a les escoles: pre-infantil, infantil, primària i ESO, si bé aquests alumnes iniciaren el curs dia 21. Els al·lots i nines que havien gaudit de vacances durant l'estiu, ara ja tornen començar un període d'activitat formativa, imprescindible per a la seva formació.

Glosa

Com fer una glosa

Una glosa en 'ver-la dita
sembla molt bona de fer;
un consell, perquè jo ho sé
dins es cap l'han de dur bé;
això és es mèrit que té,
no l'han de ver dita escrita.
Jo en tenc moltes en llista;
cada mes grossa i petita
queda escrita a un paper;
les repàs, si no estan bé,
la retir si me surt trista;
lo que em sobra més és tinta,
perquè escriure-les no en sé.

Amador Font

Degut a les obres de reforma que es fan a plaça el mercat dels dilluns ha hagut de passar a fer-se al Dau

Festa mallorquina a Ciutat

Des del 17 dins a dia 20 de setembre se celebrà a Palma la primera festa mallorquina organitzada per "Sa Granera" amb el patrocini del Govern Balear, Ajuntament de Palma i Ports de Balears. Una festa que se celebrà en el passeig marítim i a l'estand de l'Ajuntament de Montuïri s'hi presentà una petita mostra de les festes de Sant Bartomeu. Allà els visitants pogueren contemplar un vídeo dels Cossiers i diferents vistes del projecte de la restauració del Molinar.

Obres a Ca ses Monges

A principis de setembre començaren les obres de rehabilitació de l'edifici de Ca ses Monges per tal d'eliminar les barreres arquitectòniques del Centre Sanitari i la reforma de 100 m² de pis. Així es disposarà de dues consultes per a metges de 18 m² cada una, una sala de curacions, un espai per fer exploracions i dos banys. El pressupost és de 6 milions i està previst que pel desembre finalitzi la reforma d'una tercera part de la segona planta.

Així de despüllada va romandre la plaça, sense arbres i amb el pis excavat

Miquel Pons Melià, capellà montuïrer

A més de Vicari de Sant Nicolau, de Ciutat, exerceix de Mestre de Capella de la Seu i és professor del Conservatori de Música

Miquel Pons Melià ja fa més de 32 anys que és capellà. De nin i al·lot el vèiem molt per Montuïri, però des que va dir missa nova el trobam poc pel poble, tot i que tenint el seu destí a Ciutat ve a la vila sempre que pot. És, per alta part, un músic excepcional i com a tal a més de ser professor del Conservatori a vegades el veim dirigint el cant a la Seu.

Va néixer a Porreres i aquest octubre compleix els 56 anys. El seu pare, Jaume, era conegut pel "Sabater Nou" i la seva mare, Francisca, era natural de Porreres.

– Com va esser que venguéreu a viure a Montuïri?

– Quan sols tenia 3 mesos i degut a la mort el meu padrí patern, va quedar viu da la meua padrina, i aleshores els meus pares establiren definitivament la residència a Montuïri. Això és el motiu perquè ja des de petit m'he considerat sempre montuïrer. Vaig començar a escola a Ca ses Monges, d'on encara record Sor Maria. Després vaig ingressar a l'escola Parroquial amb el mestre don Jeroni. I d'allà tenc un record excel·lent, tant com a mestre i molt millor com a persona, d'en Miquel Pieres. De petit el considerava molt exigent, però també molt just; estimava de veres tots els nins sense fer mai cap excepció ni distinció. I

aquest és per ventura el millor record que un ha de tenir d'un mestre.

– A què es deu la teua anada al Seminari?

– Record molt bé que un dia dematí don Bernat, que llavors era el rector i com tots els majors del poble recorden, s'havia comprat una moto, cosa molt novella en aquell temps. Va venir a l'escola i m'agafà dient: "Vés a ca teua i digues a ton pare que no hi aniràs a dinar

perquè m'has d'acompanyar a fer una visita". I aquesta visita va esser anar amb ell, amb la moto, al seu poble, Puigpunyent. Allà dinàrem amb alguns seminaristes ja grans i a mi, que llavors tenia 10 anys, em varen convèncer per començar la preparació per a l'ingrés en el Seminari.

– Com fou el teu començament en el seminari?

– Va esser d'una manera quasi inconscient. Era l'octubre de 1953, dos dies abans de la inauguració del seminari nou. Allà, any rera any, vaig anar descobrint d'una manera conscient la meua vocació sacerdotal.

– Quins records estimulants guardes dels teus anys de seminarista?

– Dels anys de seminari tenc molt bons records, tant d'allà com de les vacances a Montuïri. Al poble tots els que aleshores ens dèiem "estudiants", veníem a ser els seminaristes, ja que d'altres carreres n'hi havia molt pocs. Nosaltres formàvem un grupet ben avingut, sobretot entorn del qui llavors era rector, don Jaume Cabrer. Ens ho passàvem molt bé. A part d'anar a missa i al rosari cada dia, també passejàvem junts quasi sempre. Un dia anàvem a Son Moia, un altre al campanar dels Moros i moltes berenades en el Puig, on hi anàvem a peu, cosa que llavors era d'allò més normal. També amb bicicleta i moltes vegades acompanyats pel vicari Toni Ramis, anàvem a la Colònia de Campos, Santanyí, Colònia de Sant Pere... per passar un dia a la mar.

– Què ens dius de la teua ordenació sacerdotal?

– Referent a la meua ordenació sacerdotal una de les coses que record és la incertesa de com i quan seria, ja que va coincidir els dos darrers anys de seminari amb la mort del bisbe Jesús Enciso. Ara bé, uns mesos abans havia estat nomenat bisbe don Rafael Álvarez Lara, qui no arribava a venir a Mallorca, fins que a la fi! tot es va fer segons estava previst.

– I de la teua missa nova?

Tlf. 16 84 56

Porreres

– En tenc un record molt agradable. La vaig celebrar a Montuïri el dissabte de Sant Pere de l'any 1966. Record com tot el poble es va manifestar i sobretot aquell respecte, quasi com a veneració, que em demostrà la gent cap a mi, quan jo encara em considerava un al·lot.

– Parla'ns un poc de les teves primeres missions sacerdotals.

– Primer, vaig quedar dos anys al seminari com a tutor dels més petits i com a professor de música, tasca que en realitat era una continuació de la que havia anat fent els darrers anys de carrera. Després em destinaren com a vicari a l'església de Sant Magí. A continuació vaig esser nomenat vicari de Sant Nicolau de Palma, d'on era rector don Jaume Cabrer. I finalment, un dia el bisbe hem va cridar per dir-me que volia que anàs a la Seu com a mestre de capella; càrrec que després de les preceptives oposicions encara exercisc, compaginant també amb el càrrec de vicari de Sant Nicolau.

– Has parlat del teu càrrec de professor de música i de mestre de capella. Com va sorgir la teva afició a la música?

– Des de petit m'ha atret molt la música. I a part de participar en tot quan el seminari organitzava, quan tenia un moment lliure i sobretot durant les vacances, ja estava aferrat al piano. Ara bé, quan de veres vaig estudiar va esser una vegada haver-me nomenat mestre de capella. Em vaig donar compte que no tenia cap títol oficial de música i aleshores vaig decidir, aconsellat pel meu bon amic i llavors organista de la Seu, don Toni Mateu, començar la carrera d'orgue al Conservatori de Barcelona; on, després de 7 anys d'anar i venir cada 15 dies a classe, vaig obtenir el títol superior de música.

– Ara, com es desenvolupa la teva tasca diària?

– La meua tasca diària, en general, és exercir el meu sacerdoci en allò que el "cabildo" en concret em comana i, en particular, organitzar i dur a terme tot quan de música es refereix a la Seu, tasca que compartim Tomeu Veny i un altre capellà montuïrer; en Tomeu de's Forn. I en quan a música, compagin aquesta tasca amb la feina que faig com a professor del Conservatori.

– Quines relacions conserves actual-

ment amb Montuïri?

– Per una part podríem esmentar-ne una de física o material, com és la conservació de la casa dels meus pares, que he restaurat i sempre que tenc unes hores, venc; però sobretot a l'estiu per fugir dels renous de Ciutat. O sia, pràcticament visc a Montuïri i treball a Ciutat. I, per altra part, una relació humana. Encara que no surti molt ni faci el que es diu vida social, per a mi ha estat molt bona, entre els veïnats. Si necessit un fuster o un llanterner i fins i tot per coses de Palma, tenc més confiança en la gent del poble. Sobretot també em sent molt orgullós com, per exemple, el dia de Sant Bartomeu o altres festes, la coral em demana que els acompanyi a l'orgue. Com també cal dir que encara que em vegin poc pel carrer, puc assegurar que em sent molt bé a Montuïri.

– Com es desenvolupa un dia normal de la teua vida?

– Actualment m'aixec prest, entre les 6 i mitja a les 7. Dic missa a la 8'30 a Sant Nicolau. Vaig a la Seu per participar a la missa conventual. Unes hores de classe alguns dies, no tots, al Conservatori al matí i l'horabaixa de prest. Col·labor en les tasques parroquials, catecisme, reunions, etcètera, a la tarda i el vespre; això els dies feiners, i dissabtes i diumenges, el culte a Sant Nicolau i a la Seu.

– Dues darreres preguntes per aca-

A Miquel Pons encara li queda temps per cuidar el jardí de ca seva a Montuïri

bar: Com veus Montuïri socialment?

– Veig un poble amb molta salut social, que tindrà les seves mancances; però la gent és molt acollidora. I com a comunitat sana i emprenedora podria esmentar un "però": trob a faltar un poc de vida religiosa. Les causes són moltes i confuses, les quals no sempre ni totes són atribuïbles a la gent del poble.

– I culturalment?

– Culturalment també crec que va progressant molt positivament, sobretot aquests darrers anys. Ara bé, igualment aquí cal un emperò; crec que manca allò que jo diria profunditat. La veig una mica superficial. Per desenvolupar qualsevol camp de la cultura es necessita molta constància en el treball; molta força de voluntat, sense esperar recollir fruit d'immediat, sinó a llarg termini.

Fins aquí l'entrevista amb un altre capellà montuïrer.

O. Arbona

músic bar

Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

Diccionari de Geologia.- Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1997.

Quintana, Antoni.- **La festa de l'estàndard: cultura i cerimonial a Mallorca (s. XIV-XX).**- Barcelona: Afers, 1998.

Valriu, Caterina.- **Història de la literatura infantil i juvenil catalana.**- Barcelona: La Galera-Pirene, 1998.

Valls-Llobet, Carme.- **Protegir-se de les infeccions: evitar les malalties infeccioses.**- Barcelona: Pòrtic, 1998.

Guerrero, Víctor.- **La Mallorca Prehistòrica: des dels inicis al Bronze Final.**- Palma: El Tall Editorial, 1998.

Pomar, Jaume.- **Llorenç Villalonga i el seu món.**- Palma: D i 7 Edició, 1998.

La cuina de la sobrassada de Mallorca.- Barcelona: Irua, 1998.

Sabaté, Joan.- **La publicitat.**- Barcelona: Pòrtic, 1997.

Juncosa, Xavier.- **El cinema: art i tècnica del s. XX.**- Barcelona: Pòrtic, 1997.

Massot, Josep.- **Els bombardeigs de Mallorca durant la Guerra Civil (1936-1938).**- Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.

Pons, Margalida.- **Poesia insular de Postguerra: quatre veus dels anys cinquanta.**- Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.

Simó, Isabel-Clara.- **El professor de música.**- Barcelona: Columna, 1998.

Janer, Gabriel.- **Els jardins incendiats.**- Barcelona: Columna, 1997.

Janer, Mª de la Pau.- **Orient, Occident.**- Barcelona: Columna, 1998.

Nothomb, A.- **Higiene de l'assassí.**- Barcelona: Columna, 1998.

López, Miquel.- **Estiu de foc.**- Barcelona: Columna, 1997.

Baricco, A.- **Terres de vidre.**- Barcelona: La Magrana, 1998.

Extrebarria, Lucía.- **Beatriz y los cuerpos celestes.**- Barcelona: Destino, 1998.

Porcel, Baltasar.- **Ulisses a alta mar.**- Barcelona: Edicions 62, 1997.

Roy, A.- **El déu de les coses petites.**- Barcelona: Empúries-Anagrama, 1998.

Shepard, Sam.- **Cruzando el paraíso.**- Barcelona: Anagrama, 1997.

Forteza, Miquel.- **Poemes i traduccions.**- Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997.

Gide, André.- **Saül.**- Palma: UIB, 1998.

Shepherd, Rob.- **Como hacer encuadernación artesanal.**- Madrid: Celeste, 1996.

Fdez-Coca, Antonio.- **En red.**- Bilbao: Gordexola, 1997.

Iniciación al piragüismo.- Madrid: Gymnos, 1997.

Steiner, George.- **El año del Señor.**- Barcelona: Andrés Bello, 1997.

Abellan, Joan.- **Introducció a la teoria de la Literatura.**- Barcelona: Angle editorial, 1997.

Coderch, Juan.- **Diccionario español-griego.**- Madrid: Ediciones Clásicas, 1997.

Garcia, Eduard.- **Astronomia: exploració de l'espai.**- Barcelona: Graó, 1997.

Carrasco, Silvia.- **Racismes, societats i identitats: de la diversitat a la desigualtat.**- Barcelona: Graó, 1997.

Pagès, Joan.- **Els conflictes bèl·lics al món actual.**- Barcelona: Graó, 1997.

Diccionario de autores: de todos los tiempos y de todos los países.- Barcelona: Bompiani, 1992.- 5 v.

***

A la Biblioteca, entre altres, podem trobar les següents publicacions periòdiques: MUY INTERESANTE, MUY ESPECIAL, GEO, NATIONAL GEOGRAPHIC, DUNIA, TIEMPO, EL TEMPS, BONA PAU....

**Consell Insular
de Mallorca**

HORARI

De dilluns a divendres:	de les 17 a les 20 h.
Dissabtes:	de les 10 a les 13 h.

Bartomeu Cerdà Miralles "Rupit", una vida dedicada al camp

Als 77 anys recorda aquell temps en què amb un gramòfon de trompa feien algun ball damunt una era. I també de quan el comte Rossi féu un discurs damunt els graons

L'autor d'aquesta i d'altres entrevistes no vol esser reiteratiu amb els temes que exposa. Resulta, però, que cercant i escollint persones que hagin viscut en el principi del segle i puguin contar-nos les seves vivències o històries del passat, procura que siguin testimonis vàlids i de primera mà. Totes elles ronden els 80 anys o quasi. Essent Montuïri un poble eminentment agrícola, al menys fins als anys 50 a 60, resulta que els entrevistats generalment —direm en un 99%— s'han dedicat al mateix treball: conrear el camp. Un dels motius que pretén l'entrevista és treure a llum la història del nostre poble a través dels entrevistats. Si la seva vida, la seva ocupació ha estat el camp —la immensa majoria, com hem assenyalat— inevitablement ens parlen d'ell. Hi ha un altre motiu molt important. Segons una dita mallorquina "cada persona és un món". El que pretén també l'entrevistador és mitjançant el diàleg descobrir aquest món.

* * *

Senzill i admetent en Bartomeu Cerdà Miralles diu que ha oblidat moltes coses, que el que pugui aportar dels anys viscuts no té importància, que ha estat un conrador més dels que hi ha hagut a Montuïri, que...

Aquestes paraules l'han fet més interessant als ulls de l'entrevistador, qui admira la modèstia de les persones i opina que la vertadera història l'escriuen, a través dels seus relats, la gent senzilla i anònima.

Va néixer a Montuïri el 23 de gener de 1921. S'arramba als 78 anys. Es casà l'any 1946 amb Joana Aina Martorell Vanrell. Tenen dues filles casades, un net i tres nêtes. Foren quatre germans per aquest ordre: Antoni, Gabriel, Bartomeu i Maria, la petita, que morí als set anys.

Sap llegir i escriure però anà molt poc temps a escola. El seu primer mestre fou don Bartomeu Mir, amb qui anà a classe durant uns dos anys. Després, estant llogat, els vespres d'hivern va anar amb en Tomeu "Doia" i l'amo en Toni "Escolà".

— Quan anava amb don Bartomeu Mir —ens diu— qualche dia, d'amagat dels meus pares feia campana, o sia, no anava a classe, me n'anava de ses meves, a jugar.

Riu i mou el cap com si no se'n pogués avenir.

— Segur que a ca teva et llogaren prest. Mos equivocam?

— No t'equivoques, no. Als 8 anys ja estava llogat a Son Cucuí per porqueret.

Hi vaig estar poc temps, morí la meua germana petita que tenia 7 anys, i els meus pares em volgueren prop d'ells.

— Què guanyaves en aquesta possessió?

— Em pens que em donaven una pesseta cada dia i quan vaig cobrar em pagaren amb pessetes d'argent que tenien dins una ruda de paper... i record també d'aquest temps que vaig botar per la finestra de ca nostra i em vaig rompre un peu. Me'l posà bé madò "Balança".

— Què recordes més?

— Ah! Després la història de sempre: feina. Al cap de poc temps aplegava i collia figues amb una figuerelera de Sa Torre. Tenia 9 anys. A continuació vaig estar tres anys a Can Canai amb l'amo en Tomeu "Marquès" i des d'aquí altra volta a Sa Torre, on hi vaig estar 12 anys, fins que em va tocar fer el servei militar.

— Com transcorria la teua vida dins aquesta època?

En Tomeu està amb els colzes damunt la taula i les mans juntes davall la barra. Riu mirant enfora amb la boca copa.

— Estant a Sa Torre —ens diu— jo ja era un jove abrinat. Als 13 anys em vaig fer càrrec d'un parell de muls amb una ara-

(Continua a la pàgina següent)

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

Cuina mallorquina Forn de llenya

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

(Ve de la pàgina anterior)

da amb rodes. En els primers solcs vaig perdre una rella i no et dic els maldecaps que em donà fins que la vaig trobar dins el mateix solc. Els diumenges, a missa primera amb mon par, que aleshores em donava quatre cèntims (0'10 pts) si hi anava amb ell. Quan sortíem anàvem al cafè de Can Sampol i preníem un "cafè de dos", o sia de 0'05 pts. Jo em quedava l'altra peça de dos. Sense perdre temps, altra volta a Sa Torre i fins al dissabte vespre següent.

– **Què vares arribar a guanyar estant a Sa Torre?**

– Mil pessetes l'any, que mon pare anava a cobrar el dia assenyalat, i quan jo havia complit el contracte, o sia quan havia fet un any de feina.

– **Dins aquests anys i essent un jove fet, en què et diverties o passaves el temps?**

– M'agradava anar a caçar amb les cusses. Res d'escopeta. Però també era el meu gust sortir damunt la bicicleta amb els meus amics algun diumenge pels pobles veïns. I també anàvem a les berbenes, ens agradava ballar. Entre uns quants compràrem un gramòfon amb trompa a Lluçmajor i en l'estiu, algun diumenge horabaixa damunt una era organitzàvem el ball. Més envant també ens dúiem el "fono" a qualche sequer, en l'hivern, algun vespre fèiem ball a una casa particular. Ens divertíem així.

– **Continuem: on feres el servei militar?**

– A artilleria, durant 45 mesos. Vaig

estar destinat a Son Banya, Sa Pobla, Alcúdia i al quarter de Sant Pere.

Al nostre interlocutor, quan tenia uns 60 anys li descobrien que tenia glaucoma, una malaltia delicada als ulls. Després d'anar a bastants de metges –encara hi va– l'operaren. D'un ull no hi veu i de l'altre no massa. Per aquesta causa la seva activitat es veu molt minvada.

– **Com passes els dies, Tomeu?**

– Mira: els matins partese cap al Molí den Gospet on hi tenim uns quants animals. Els don menjar i trull un poc per l'entorn passant els temps. Els horabaixes faig la mateixa cosa i els diumenges, igual. Alguns dies amb la meua dona agafam la somereta i anam a alguna finca que tenim prop d'aquí.

– **Tornem un poc enrere. On feres feina després de llicenciat?**

– L'any 1946 em vaig casar. Junta-ment amb la meua dona vàrem estar a Son Boivàs amb els seus pares conrant la terra.

El nostre interlocutor s'està posant més comunicatiu. De cop, amb el rostre alegre, canvia de tema quan diu:

– Si sabessis...! El fonògraf que t'he dit que compràrem, amb el temps va desaparèixer però a la trompa encara la vaig veure al cap de cert temps que servia per recollir l'aigua de pluja d'unes

canals.

Compartim per un moment el seu bon humor. Comentant el destí tan estrany que havia tengut l'altaveu del fonògraf.

– **Es llegia molt en aquells anys, Tomeu?**

– Poc. Per passar el temps fèiem "marilles" els vespres dins el cafè, o jugàvem a "burret" barato.

– **Has dit que estant a Son Baivàs conràveu el camp...**

– Exacte. Anys més tard passàrem a viure al poble. Però feina, molta; no l'acabàvem mai. El camp és així. A més de les terres nostres fèiem unes quantes quarterades de faves per la feina. O sia que de cada cinc barcelles, una per nosaltres. Això durant 40 anys. M'has fet recordar que també estant a Sa Torre vaig prendre una escarada de clots d'ametler de cinc pams de fondària per cinc de vorera, o sia 5x5. Guanyava 25 pessetes per clot. Els vespres dormia arreu tota la nit.

– **Què ens contes d'Eubanya?**

– Ah, sí! Hi vaig estar 9 anys quan el meu germà Toni era el majoral, i 9 anys més quan es retirà i se'n cuidà en Jaume "Pel". Era un gust estar allà. Encara record quan menàvem les ovelles damunt el Puig de Randa i les amollàvem a l'altra part. Quan les recollíem a vegades les havíem d'anar a cercar prop de Sant Honorat.

– **De quins anys del passat guardes més bon record?**

– Sens dubte de quan era jove i amb els amics sortíem amb les bicicletes. Però també quan casats la meua dona i jo, juntament amb les dues filles que eren petites, veníem de Son Baivàs al poble, el dissabte vespre; tots quatre damunt la bicicleta. No em sembla ver!

– **Què et preocupa actualment?**

– No em preocupa res –mou el cap negativament–. El meu món és molt reduït; comença i acaba a Montuïri.

– **Què penses del futur?**

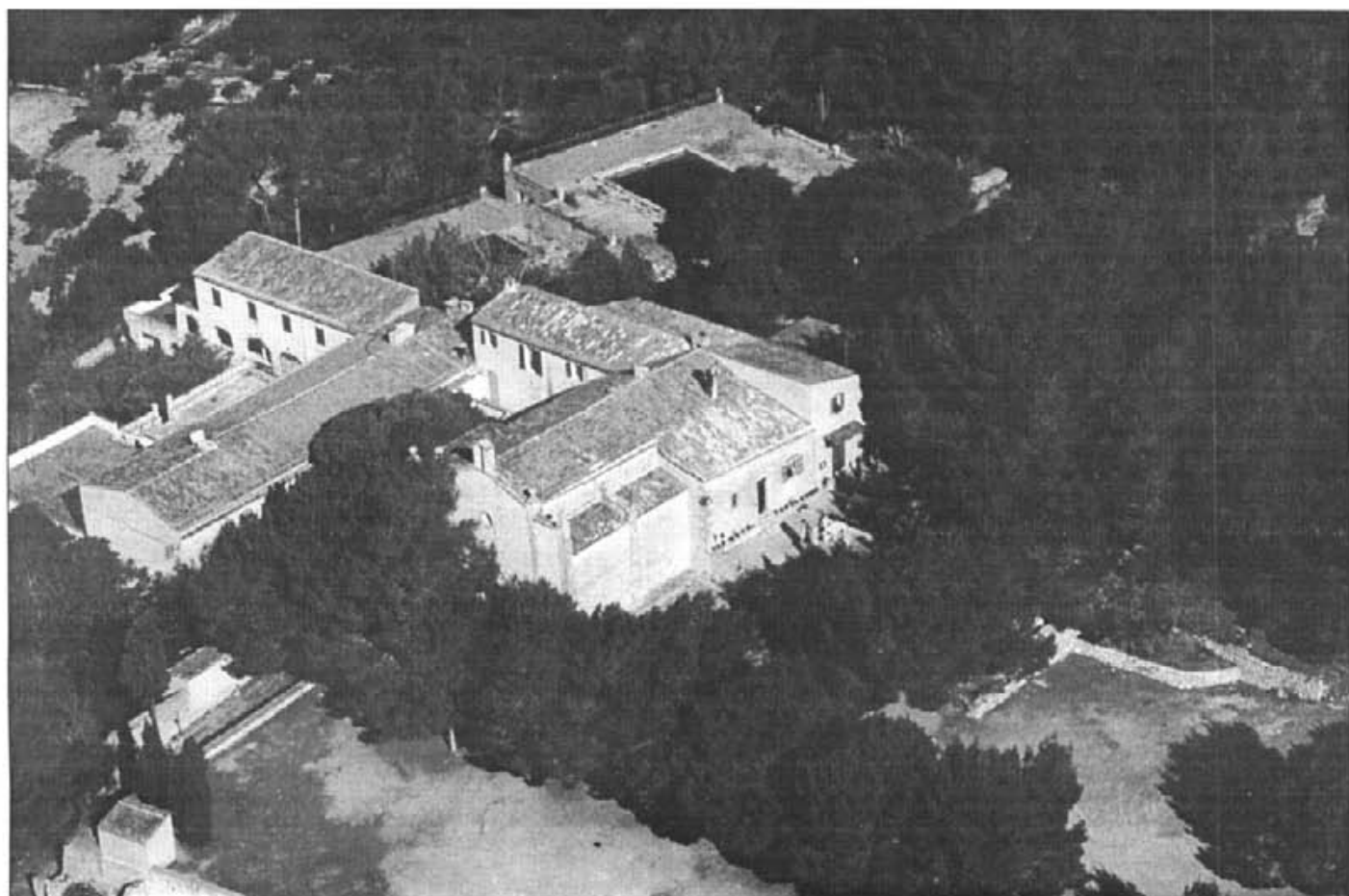
– Si he de dir la veritat em fa un poc de por. Hem arribat a un nivell de benestar que no havíem conegut mai. Avui els doblers són bons de fer... i de desfer.

Hotel Rural Es Figuerol Nou Es Pati de Montuïri Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

Eloqüent vista de les edificacions del Puig de Sant Miquel i de l'esplanada de davant

No hi ha cap lloc del món on es visqui tan bé a com a la nostra terra. Em preocupa una caiguda des d'aquestes altures. Fixa't en Rússia, mira els Balcans...

Li han fugit les rialles.

– **Enyores el passat?**

– No –ho diu amb fermesa–. Era dur. Aguantàvem la feina feixuga del camp perquè érem joves. Avui aquesta feina és més fàcil.

– **Què aprecies en les persones?**

– Que sien comunicatives i alegres, que no diguin mentides i que tinguin bon humor. A més, m'agrada que vestesquin correctament.

– **Recordes algun esdeveniment important durant la teva vida?**

Està pensant uns moments. De cop diu:

– Sí. Per ventura no tindrà importància, però... jo era un al·lot i vengué el Comte Rossi a Montuïri. Va fer un discurs des de damunt els graons. Després va anunciar que s'alliberarien els presos polítics que hi havia tancats a la presó. El marquès de Zayas, devora ell, traduïa

les seves paraules. La plaça estava plena de gent. Jo em trobava precisament damunt el graons, prop d'ell. Sortiren els presos en silenci. Aquells homes no havien fet res. Les seves famílies els esperaven. Abraçades, besades, llàgrimes... Partiren cap a ca seva junts... semblava que tothom havia quedat mut. Sempre ho he recordat.

No vol fer cap comentari més. Hem quedat uns moments en silenci els dos.

– **Què opiones de la situació actual del camp?**

– Avui el camp fa llàstima. No puc deixar de pensar en el temps en què era la base de la nostra vida. Si ho comparen amb llavors dóna ganes de plorar. Han d'estimar el camp per comprendre-ho.

És la fi del diàleg. Hem estat amb un home senzill i treballador, molt humà. El final de l'entrevista ha resultat patètic, desolador; però així ens ho ha contat. Esperam que el futur sia més prometedori i lluminós que el que tem en Tomeu.

Miquel Martorell Arbona

Perquè les grans decisions...
es prenen a casa

PRÉSTEC
HIPOTECARI
Vivenda

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

Gent de l'entorn

Posem el comptador

0000 a zero

DE L'AIGUA

ACOSTUMA'T A...

✓ Reduir el cabal del depòsit de l'inodor. Més del 40% de l'aigua de consum domèstic es tuda d'aquesta manera.

✓ Dutxar-te. Omplir la banyera suposa fer servir 300 litres d'aigua, que equivalen a quatre o cinc dutxes.

✓ Utilitzar la rentadora i el rentavaixelles a plena càrrega i amb els programes econòmics.

✓ Fer servir detergents ecològics i el mínim possible de lleixiu. D'aquesta manera les aigües domèstiques baixaran més netes i seran més fàcils de reciclar.

✓ Plantar en el jardí espècies adaptades al clima. En el cas de les Balears, tria'n les que siguin pròpies i adaptades naturalment als períodes de sequera i a les condicions de l'estiu.

✓ Utilitzar sistemes de reg que només emprin l'aigua estrictament necessària.

Es calcula que, a ca nostra, cada dia tudam el 50% d'aigua. Fes un esforç personal i estalvia un recurs tan valuós per a tots.

DESCARTA...

✗ Utilitzar la mànega d'aigua per fer net el garatge i altres dependències de la casa. Sovint és més eficaç la granera.

✗ Rabejar els plats amb el grifó obert. Es perd sis vegades més d'aigua que omplint l'escurador.

✗ Abocar a les canonades productes agressius (pintures, vernissos, medicaments, etc.), que dificulten el reciclatge posterior de l'aigua.

✗ Plantar, per raons decoratives, espècies que necessiten molta d'aigua. S'ha de tenir molt en compte aquest factor si has de plantar gespa.

PENSA QUE...

💡 Un grifó que goteja perd 16 litres d'aigua cada dia. Per tant, has de reparar els grifons que funcionen malament. Vigila també les pèrdues de les cisternes.

💡 Pots aprofitar per a altres feines (per exemple, regar) l'aigua freda que surt del grifó mentre esperes que en surti de calenta.

💡 Instal·lar un disparador a la boca de la mànega estalvia prop de 70 litres d'aigua quan rentes el cotxe.

💡 Regant les plantes a darrera hora del dia o a primera hora del matí, evitaràs l'evaporació.

💡 També ho és agrupar les plantes d'acord amb les seves necessitats d'aigua. A més,

l'agrupació de plantes crea zones d'ombra i un ambient d'humitat.

💡 Les deixalles del jardí (fulles seques, restes de la poda...) es poden fer servir com a cobertura vegetal de les plantes. Mantendràs la humitat de les plantes i estalviaràs aigua de reg.

💡 Pots utilitzar l'aigua de rentar les verdures o la fruita per regar les plantes.

💡 Si pretens construir un habitatge familiar, hi ha sistemes per separar les aigües brutes de les grises i que aquestes es poden reutilitzar per regar el jardí.

Canvia l'hàbit d'usar i tudar.

Reutilitza, aprofita i estalvia l'aigua.

No tiris el futur per la canonada.

GOVERN BALEAR

Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral

Als 50 anys de la peregrinació a Santiago de Compostel·la

El passat agost es compliren els 50 anys (era el 1948) de la peregrinació nacional dels Joves d'Acció Catòlica a Santiago de Compostel·la. Entre d'ells hi havia un bon grapat de montuïrers que amb vaixell i camió també hi participaren. Quan passaren per Madrid i davant l'estàtua de Neptuno es feren aquesta foto. Ni el capellà ni tots els joves eren de la vila, però sí Joan Miralles "Lluco", Gabriel Sampol, Joan Miralles "Costa", Rafel Miralles "Costa" i algun més que no hem reconegut.

OMEGA

Cindy Crawford's choice

★
New Constellation

Ω
OMEGA
The sign of excellence

Jouy & Fermin

Poemes i Gloses

Llum d'oli

Les nits d'hivern ens llumenava
davall el pint a un clau penjat,
la gran focatera ens escalfava,
a la suau claror envoltats.

Per les retxilleres amb força
la ventada s'hi escolava,
se sentien els xiulos fora,
la tímida llum, vacil·lava.

Catalina Sastre

Brutor pels carrers

En Xerrim fa bé dir-ho,
que tant si és ric com pobre,
aquell que posa brutor
estaria molt millor
dins sa soll que dins es poble.

No sé si o no està bé
emprar un preservatiu,
però és brut i fa groller
veure'l tirat pes carrer
tant en s'hivern com s'estiu.

Esser curiós poc costa
tot quan hàgiu de tirar
duis-ho sempre a ca vostra
i així es poble lluirà;
seria una bona mostra
pes turisme que vendrà.

Ja no n'hem de parlar més,
recordau: sa netedat
dins sa casa i pes carrers;
en que mos costi doblers
serà diner ben gastat;
mai estarà net de més
i és sana sa netedat.

Antònia Adrover

L'escassetat i penúries dels habitants de Montuïri en els segles XVII i XVIII

Continuant amb el breu repàs per tal de conèixer Montuïri des de l'antiguitat fins avui, hem de tornar referir-nos, en primer lloc, a la població de la vila, ja que segons el recompte (1585) de la població del virrei Lluís Vic i Manrique de Lara, Montuïri tenia 2.141 habitants, nombre que sembla força sobrevalorat. Hi havia 277 homes d'armes, dels quals es presentaren a la revista del virrei 231 (80 llancers i piquers, 74 ballesters, 65 arcabussers i 12 cavallers) i en faltaren 46. A més, s'hi trobaven armes, com 32 arcabussos i 68 espases, i 3 cavalls. La principal arma era la ballesta, però a partir de 1575 començà a ser substituïda per l'arcabús.

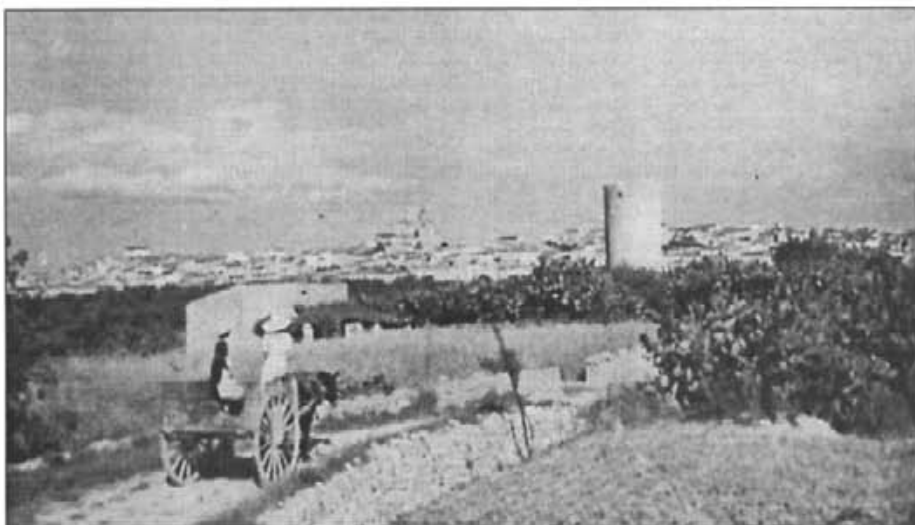
Durant el primer quart del segle XVI, els llinatges més freqüents eren Ballester, Company, Fillol, Gelabert, Gomila, Manera, Mas, Mallol, Miralles, Oliver, Picornell i Ribes.

La situació a l'interior de l'illa l'arrecerava de possibles atacs i incursions de corsaris i pirates, s'hi produïren algunes alarmes i temors. El 1543, davant la notícia d'un possible atac turc, els jurats varen reunir cent quarteres de blat dins sacs i les col·locaren dins l'església. A cada sac li varen posar el nom del seu propietari.

El segle XVII es va caracteritzar per la forta escassetat i penúria. Els jurats tenien la competència del proveïment de la vila i havien de solucionar freqüentment els problemes de fam. El 1613, la collita fou quasi nul·la a tot Mallorca. També agreujaren la situació les constants i persistents sequeres. El 1652, la pesta afectà la població i els jurats varen prendre una sèrie de mesures per evitar el contagi. La casa de Pere Mas fou utilitzada com a posada de les persones que provenien de Palma. La casa de Son Galiana s'emprà per al malalts i les coves de Son Pocoví per als sospitosos d'estar-ne afectats. També feren servir una finca de Pere Joan Ribes "Guerrer" com a cementiri i es féu tancar el fossar situat davant l'església.

Durant la primera meitat del segle XVII, els jurats de Montuïri pledejaren amb els d'Algaida sobre les fites amb els dos termes. El 1656, es varen delimitar les fites d'ambdós municipis.

Quan a l'organització gremial, el 1684

Panoràmica de Montuïri de principis de segle

es constituïren com a gremi independent dels de Palma els moliners de vent de Montuïri, Felanitx, Lluçmajor i Manacor.

En el segle XVII, l'escassetat i les fams causaren una major conflictivitat social i les tensions entre la noblesa provocaren nombrosos bandejaments. També, un gran nombre de persones pobres hagueren de robar o actuar de forma il·legal per sobreviure.

El juliol de 1651, Antoni Pocoví "bufa" assassinà d'una arcabussada Onofre Gomila i fou declarat bandejat, i nou anys després (1660), Gregori Mascaró també va ésser mort d'un arcabussada per Miquel Marimon i Gabriel Miralles, per motius de venjança personal. El 1666, el virrei Roderic de Borja Llançol va dur a terme una campanya per acabar amb els bandejats de l'illa. Per fugir-ne, el bandoler montuïrer Bartomeu Gomila Pujol "Moiana", amb altres, es refugiarren a les muntanyes, però el 6 d'agost del mateix any fou capturat entre Coanegra (Santa Maria del Camí) i la comuna de Bunyola. Ara bé, el 15 de setembre següent va ésser acusat d'haver comès diversos crims, com assassinats, robatoris i violacions, i fou sentenciat a mort. Li tallaren les orelles i fou esquarтерat a Montuïri. I per altra part, el 1696, el rector Pere Joan Manera "de sa Costa" fou assassinat a punyalades.

Referent a l'administració, arran del decret de Nova Planta (1715) es varen reduir les competències de les autoritats municipals a afers administratius i urbans, els quals eren fiscalitzats per un

representant reial.

El 1721, l'Ajuntament era integrat per Martí Manera, com a batle reial, i per Joan Mas, Onofre Socies i Antoni Mesquida, com a regidors. Aquests càrrecs municipals eren nomenats pel capità general i la Reial Audiència. El 1724, continuava essent batle Martí Manera i els regidors eren Joan Miralles, Bartomeu Manera "de sa Costa", Antoni Pocoví i Bartomeu Ferrando. El nou règim municipal va originar moltes desavinences entre els regidors i el claviari per les discussions sobre el privilegi de determinades persones, que es consideraven exemptes de les contribucions locals.

Durant el segle XVIII, va seguir l'escassetat i la penúria a causa de les males anyades que continuaren essent freqüents. El 1721, l'Ajuntament hagué de proveir la vila amb la compra de blat i de llavors per poder sembrar. El 1725, els regidors varen adquirir garroves per repartir als pobres del municipi. El 1748, la situació fou tan greu que els més necessitats s'havien d'alimentar d'herbes bullides i alguns no podien treballar a causa de la seva debilitat física. Les sequeres foren dures en els anys 1732, 1739, 1749 i 1755.

Pel que fa a l'evolució demogràfica, durant la primera meitat del segle XVIII, les pestes delmaren la població. El 1751 hi havia devers 1.800 habitants i a causa de les epidèmies varen descendir fins a 1.584 habitants (1786).

Joan Mateu Tomàs "Rei", un home pràctic amb molta inventiva

Durant 37 anys (1940-1977) fou Depositari-Recaudador de l'Ajuntament

Tota la nissaga dels "Reis" a més de ser ben coneguda dins Montuïri, és també paral·lelament considerada. Basta indicar que quan el tribunal qualificador constituït per valorar els mèrits i condicions que concorrien en Joan Mateu Tomàs "Rei", de 28 anys, l'any 1940, per tal d'ocupar la plaça de Depositari-Recaudador de l'Ajuntament de Montuïri, no sols es va inclinar per a ell, sinó que tot el Consistori a la sessió de dia 17 d'octubre de 1940, per unanimitat va aprovar la proposta que prèviament li havia fet el tribunal. I a més, ja abans, el seu pare, l'amo en Biel "Rei", s'havia ofert com a fiador, responnent amb tots els seus béns tot el temps que en Joan exercís aquest càrrec. I si per una part no fou necessari recórrer al fiador, el seu pare, també cal dir que aquest càrrec públic el va desenvolupar amb molta cura fins a la seva jubilació, el 1977.

Era fill, com queda expressat, de Biel Mateu Martorell, qui havia nascut el 1885, i d'Antònia Tomàs Sastre. De dit matrimoni ell era el primer, precedint tres germanes, Margalida, Francisca i Antònia. Com també, per altra part, volem esmentar que el pare del nostre ressenyat tenia tres germans que foren metges: en Joan, que va exercir a Argentina i va morir jove, en Josep, a Mancor de la Vall (1) i en Rafel, el més jove, a Porreres. I una germana, n'Antònia, que romangué fadrina tota la vida i cuidava de la cura de la casa. Eren, per tant, els seus ascendents, persones que en el seu temps desenvoluparen professions respectables i intel·ligents. L'únic que feia de pagès va ésser el seu pare, però també es va dedicar a la política i fou regidor de l'Ajuntament de Montuïri pel partit conservador el 1931, quan va entrar la república i del qual cal esmentar curiosament que tot i sense ésser del seu partit, va votar perquè Joan Mas i Verd fos batle, en un temps en què encara no hi havia esquerra republicana.

Però pel que fa a nostre personatge, Joan "Rei", hem de dir que quan era al·lot va anar a escola amb el vicari Munar i després amb els Franciscans d'Inca i allà va acabar amb bones notes el batxillerat elemental. Si bé en un prin-

cipi no va aprofitar els coneixements adquirits en els estudis per guanyar-se la vida, sinó que tot seguit es posà a fer de pagès amb el seu pare, encara que allò que més l'atreïa era la maquinària, i tot d'una que disposava de temps s'entretenia culejant i fent proves amb els seus "invents".

El servei militar fou molt llarg degut a la guerra civil, encara que per a ell va ésser bastant entretingut, ja que el féu a automobilitat: conduïa camions.

Per altra part cal esmentar que durant molts d'anys, tal vegada 20, va estar de secretari dels sindicats a Montuïri, quan aquests estaven instal·lats en el carrer de la Quintana i més endavant a un local davall can Xorri, en el carrer de Costa i Llobera. Aquest càrrec l'exercia preferentment durant les vetllades i féu que es relacionàs amb molta gent, tot i ésser bastant reservat. Pels cafès se li veia poques vegades, ja que generalment sols sortia de ca seva per dur a terme les ocupacions professionals.

Naturalment cal esmentar també que bona part del temps lliure de què disposava després de la tasca de l'Ajuntament i del Sindicat el dedicava a la creació, si així es pot dir. Era entorn a l'any 1955 quan va construir una de les primeres batadores que hi hagué a Montuïri. La féu de fusta i funcionava amb un motor

de benzina, però, per tal d'estalviar, sols la posava en marxa amb aquest carburant ja que tot seguit el feia anar amb petroli. El dispositiu per capolar les espigues i el tronc de la planta l'havia construït d'unes entrecavadores d'altre temps. Els garbells eren de llaunes amb forats. Era, com es veu, un home de molta inventiva i intuïció.

També havia fet una sínia, però no una sínia tradicional, sinó una que rodava amb un motor amb cadufos fets per ell mateix, de llauna i posteriorment clavats amb tinxetes a una fusta. Es pot assegurar que quan en Joan "Rei" veia una cosa, la captava a l'instant. Havia vist una batadora, i en va construir una; va veure una peladora d'ametles, i en féu una; observà una trossejadora de garroves, i ben prest ja n'havia bastida una altra; havia contemplat una trencadora d'ametles, i al poc temps ja n'havia fet una semblant. La majoria de mobles de ca seva eren fets seus. Com també feia estores, paneretes, emprant corda que ell mateix havia fet de fulles de plantes sembrades per ell, com blat de les Índies. També sembrava, en aquells anys d'escassetat, com altres pagesos, unes quantes tabaqueres, les quals, en ésser fetes del tot, les assecava i trossejava les fulles amb una ganiveta; i com que també havia inventat una senzilla maquineta per fer cigarrets, ell mateix els feia... i els fumava. Tot això ens du a poder-lo considerar com una persona pràctica i de molt d'enginy inventiu. Però, això sí, tot quan feia era per a la casa. No va vendre mai allò que ideava.

Degut al seu càrrec i a la seva manera de ser, era molt conegut dins Montuïri. Se'l considerava, a més, com un home ponderat, reservat, de ca seva i amb una prestigiosa reputació.

Joan Mateu Tomàs havia nascut el 26 d'abril de 1912 i l'any 1940 es va casar amb Margalida Socias Sampol. Tengueren tres fills: Antoni (col·laborador de Bona Pau), Gabriel i Antònia. Morí als 71 anys dia 17 de novembre de 1983.

O. Arborea

1) D'aquest, Josep Mateu Martorell, en fèrem una ressenya en el núm. 444, de febrer de 1990.

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Jovenets somrients

La foto és de 1945.
Per tant aquests sis
al·lots que aleshores
tenien entre 12 i 14
anys i volgueren sortir en
aquesta foto; ara, encara
que ells no ho sabessin
ni s'ho poguessin
sospitar, romandrà en
aquestes pàgines i serà
testimoni de
l'entusiasme i alegria
d'aquells anys
d'adolescència.
Avui ja tots han deixat
enrere els 65 anys i els
hem reconegut com
Tomeu Sbert, Antoni
"Niu", Antoni Payeras,
Biel des Dau, Sion
"Quelet" i Joan
"Mosson".

Records d'infantesa

De quan vaig començar a tocar l'orgue

Quan sols devia tenir uns deu anys els meus pares em posaren a la Missió, a Ciutat, a fi que allà estudiàs i tragués més profit dels anys infantils. Però sempre que podia venia a la vila perquè tenia aquí els meus amics corals.

A l'entretant, a Montuïri hi havia el vicari Munar i també vaig anar amb ell. Era un temps en què en el col·legi havia après un poc de música, impulsat pels meus pares i encoratjat pels mestres d'allà. Ben aviat vaig haver passat el primer i el segon mètode i volgueren que començàs a tocar piano, i així ho vaig fer.

Record també que el 1937, quan encara no tenia 18 anys, el vicari Munar

va deixar Montuïri per haver-lo nomenat rector de Lloret; i tant ell com el rector Gori es dirigiren a mi i em digueren que jo mateix havia d'agafar l'orgue, quan aleshores encara en sabia molt poc. És cert que amb el vicari Munar qualche vegada ja havia posat les mans damunt l'orgue i ell mateix em deia així com ho havia de fer i sempre que ell disposava de temps em donava una o altra lliçó de com tocar l'orgue, ja que, encara que sia semblant, no és la mateixa cosa que el piano. Això em va estimular perquè n'apregués més. I així ho vaig fer. En un principi sols podia tocar composicions molt fàcils i a una sola veu, però no va haver de passar molt de temps

perquè pogués acompanyar la coral parroquial quan varen haver de cantar a tres i quatre veus. En aquell temps la música em sortia d'una manera espontània i l'harmonia m'anava molt bé. Quasi totes les partitures les vaig aprendre tot sol. I a mesura que ha anat passant el temps han sortit altres obres i noves melodies i també les he apreses.

El rector Gori, per altra part, era molt puntual i meticulós en donar-me una gratificació de 25 pessetes mensuals i també n'hi afegia tres més per cada funeral o noces que hi havia hagut aquell mes. M'ho entregava dins un sobret i quasi sempre me'l posava dins la butxaca mentre tocava l'orgue i, com qui no diu res, tornava desaparèixer.

Han passat més de 60 anys i encara no m'ha fugit aquell desig per la música.

Josep Sampol Cerdà

La festa pagesa de Sant Llorenç

En "Fumat" d'en Joan "Batliu" considerat el mul equí millor de Mallorca

Organitzat pel Patronat Races Autòctones, Illes Balears (PRAIB) al poble de Sant Llorenç des Cardassar, baix el títol "Les races autòctones en moviment", el passat 14 d'agost se celebrà la seva segona festa-fira nocturna.

La intenció del PRAIB d'organitzar aquestes festes pageses es per mostrar els nostres animals autòctons, donar a conèixer la seva constitució física, com són de formes, del que són capaçs de fer els animals de tir, com és: tragar, llaurar, batre, passejar amb ells, tant muntats, com tirant a carro, carretó o cabriol, etc. Respecte als animals de producció, demostrar que tant llet, com carn, ous, llana, si bé en quantitat hi ha races foranes més productives, les nostres, gairebé totes, les superen en qualitat. Com que, i a més amb gran èxit, uns quants montuïrers, i montuïreres hi participaren, m'ha semblat bé escriure per a *Bona Pau* part del seu contingut.

Les corresponents a associacions (Al PRAIB l'integren 11) mostraren cans, anyelles, ovelles, xots, cabres, un boc, un mardà, una porcastra negra. També someres, muls, cavalls la majoria presentats i conduïts per nins i nines d'entre 9 i 12 anys. Es pensà que fossin al·lots joves amb la finalitat inculcar-los, ja d'una edat primerenca, el missatge de protecció, estima i valoració de les bones races nostres, les d'aquí.

A la desfilada, de Montuïri hi participà: Na Marina Ferrer, la qual exhibí una colla de cans raters del criador d'aquesta raça mallorquina Joan Miralles, el seu padrí, aquests canets, petitonets, juganers, amb el cap tan viu com fan, i les maneres de córrer i lladrà, agradaren molt. Al mardà o xot semental, el menava en Miquel Sureda "des Fangar" i president del PRAIB i una porcastra negra que la menava n'Andrea Cardell "Des Pas". Mentre desfilaven, Na Magdalena Miralles, presentadora i autora del guió, anava explicant les característiques i morfologia dels animals illenes i de com es realitzaven les tasques foravileres i les maneres de viure de la bona gent pagesa.

Acabada la mostra es passar a la demostració de distintes feines i maneres

de fer-les. L'amo en Sebastià Sanxo, solcant amb una arada amb pales giratòries i madò Catalina Amer portant el paner, la vestimenta, capell, mànega protectora de braços i mans així com també espardenyes pageses, sembraren faves tal com es feia i que encara no s'ha perdut del tot.

Feines forestals.

Amb la vinguda del gas butà i els plàstics, l'exploració tan per llenya prima per escalfar el forn, els troncs per escalfar-nos, així com la fusta de pi per emprar el fusters ha anat a menys. Però fins no fa gaire, normalment el temps de la lluna nova de gener, una vegada haver sembrat, la gent pagesa anava a la garrixa a fer llenya. Actualment, encara que no tant com en temps passat, se'n talla. Com que donat que les garrigues normalment estan a puigs o llocs mal plans, amb el tractor o carro no es pot arribar segons on, els llenyataires se servien —i se serveixen— de les bísties per arrossegar les soques de pi i feixos de llenya dels llocs on no pugui o sia difícil arribar amb el carro o ara amb el tractor fins el lloc on es puguin carregar. Aquesta feina es diu: portar al carregador. En Joan Maiol "Batliu" amb el seu mul, en "Fumat", un mul equí autòcton, ben plantat, feu la demostració arrossegant una soca de pi. Després juny en el carro de tragar, féu unes quantes voltes pel recinte i li feren moltes mambelletes. Varitament s'ho mereixia, ja que muls com en "Fumat" tan ben plantats, entenents, tant bo per estirar i fer qualsevol feina, m'atreveix a dir que és únic a Mallorca.

Els joves montuïrers, en Mateu Ginard i na Catalina Rossinyol, menaren una egua n' "Encrua" enganxada a un carretó i saberen conduir-la tant bé que la seva actuació fou molt ben vista i aplaudida.

L'any passat em cabé l'honor i la satisfacció d'ajudar al meu bon amic Joan Miralles, a eregar un parell de vaques: na "Torta" i na "Banya Rompuda" i mirar de llaurar amb una ancestral arada de fusta, tasca aquesta que no fou fàcil però ho aconseguírem i hi participarem, ara fa un any, a la primera festa-fira pagesa. Enguany les mateixes vaquetes hi han

Marina Ferrer menant una cabrida mallorquina, amb vestit típic

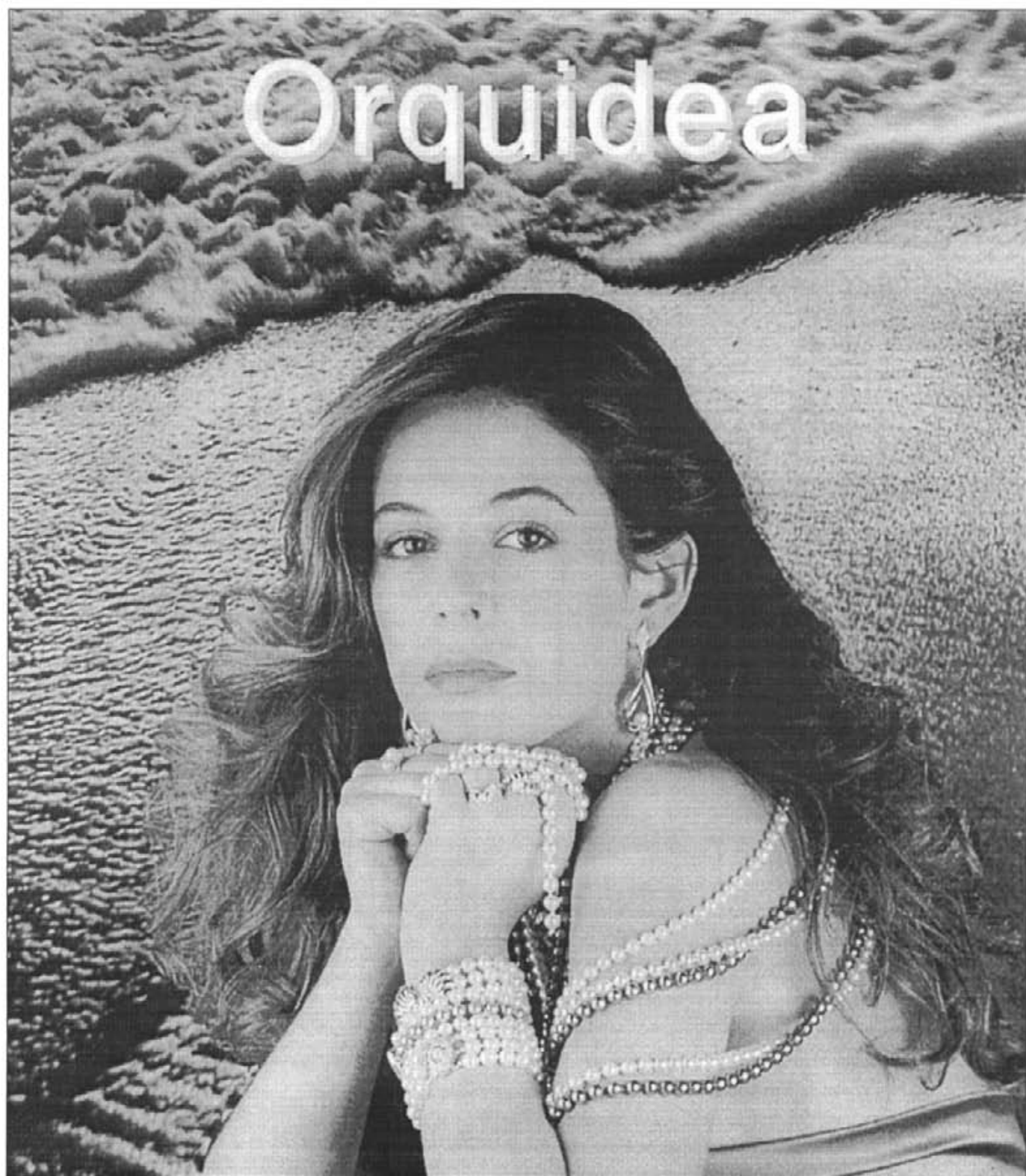
tornat participar, però aquesta vegada tirant a un carro de parell. I si l'any passat tot anà bé, enguany ha anat millor. La jova de vaques, estant ja més ben ensinistrada, no hi hagut cap dificultat. Així mateix unes setmanes abans fou necessari enjovar-les i fer una mica de volteta durant uns dies junyides al dit carro de parell. Però valgué la pena, tiraren del carro com si ho haguessin fet moltes vegades. El meu company feu el mateix de l'any passat, és a dir: menar-les per davant.

Ecologia

Aquestes festes de la pagesia on els més vells que ho han viscut de prop recorden que fins que es generalitzà el dur a terme les tasques del camp amb maquinària, quant es treballava amb animals es vivia d'una manera més natural, els conreus es feien emprant més fems i menys adobs químics, no s'emprava tants d'insecticides ni pesticides, alternant conreus, es a dir no sembrant allò mateix al mateix lloc, es deixava descansar un sementer cada any i que era la pastura de tot l'any; i es clar que conreant d'aqueixa manera no es xerrava de contaminació de l'aire, del subsòl i per tant els aliments eren més sans.

Idò això és la manera amb la qual els qui es dediquen actualment a l'agricultura ecològica pretenen, la qual cosa és el tornar en quan sia possible a les nostres arrels. I festes pageses com la que se celebrà el passat dia 14 a Sant Llorenç, amb la gran tremponada ecològica, a més de exposició i venda de productes ecològics, amb l'èxit obtingut, és una manera d'incentivar que de cada dia més es dediquin a aquests sistemes —diré que semblen antics— de fer produir la terra, la qual cosa és tornar un poc a la vella pagesia.

Sion Nicolau

Perlas
Orquidea®

Fusteries

Can Tomeu Boira, Can Jaume Xibau, Can Pau Murtó, Ca Mestre Biel Sampol, Ca Mestre Antoni Ruberter, Ca Mestre Pep Queló i Ca Mestre Ramon Campaner

5.- CAN TOMEU BOIRA carrer de Palma

El banc de fuster el tenia dins la portassa. Un tros de soca servia de piló i damunt d'ell, l'aixa i la destrat d'entaular. En Tomeu era capaç de deixar la fusta ben plana, llevant-ne els alts i omplint-ne els baixos amb guix i estopa. No tenia serra sens fi, serrava a la manera tradicional, usava el cadastre (banques altes de fusta sobre les quals es col·locava horitzontalment la soca que havia de serrar) i el verduc (serra llarga manejada per dos homes des dels extrems). L'estil mallorquí era que el fuster es posava dret dalt la soca i un ajudant assegut en terra. Amb un estira i amolla rítmic ambdós serraven. Obrava sínies de fusta de bell nou o n'adobava peces espenyades com, per exemple, les cintes. Eren sínies de cadufs.

Complit el seu temps, tancà la fusteria. El fill, Llorenç Roig (el pare de na "Rosita"), no era fuster i per tant no continuà l'ofici.

6.- CAN JAUME "XIBAU" carrer de Palma

Jaume Miralles i Ribas. Començà a aprendre l'ofici amb en "Titina". Tenia un borino, disc que serra, fa forats, riboteja. Al conjunt li diuen la "cepilla" (totd'una es veu que es tracta d'un barbarisme). El borino pròpiament dit és el disc. Morí jove, del cor.

7.- CAN PAU "MURTÓ" carrer de Palma

Pau Pocoví i Garcias. Va esser mosso juntament amb en "Titina", de l'amo en Rafel "Serena". Així en Pau es va fer fuster primer. Abans havia treballat amb el seu padrí, mestre Joan "Inquero", al carrer de Baix, on feien botes i portadores. Mort el padrí passà al carrer de Palma i es dedicà a fusteria fina. Comprà un trast en Es Dau on hi passà la fusteria i allà tornà a les botes. Anà a Felanitx, a Can Bono, per la demanda de botes que hi ha-

En el carrer dels Cossiers i havia Ca Mestre Pep Queló

via en aquell poble. Tornà a Montuïri com encarregat de l'empresa "Puertas Mallorca", on va concloure la seva activitat laboral.

8.- CA MESTRE BIEL SAMPOL carrer Emili Pou, a Can Biel "Perons"

Va obrir la fusteria a principis de segle. Feia carros, arades, jous i camelles. Els carros de parell de Son Coll eren obra seva, amb rodes revengudes, tant, que mai s'hagueren d'arreglar. Canvià de lloc i s'establí al carrer den Vanrell, a la portassa de Can Papalló. A ca seva tenia dos barralats de dos litres, un amb vi i l'altre amb sal fumant. Confongué el barralets i es begué la mort. Aquesta arribà després de nou dies de l'accident. El seu fill Pep, també fuster, anà a Palma a aprendre de fuster primer.

9.- CA MESTRE ANTONI RUBARTER, carrer Ramon Llull

Antoni Munar, natural de Ruberts, era tan destre en fer rodes com, ja jubilat, sense la gatzoneta en el portal. El fills, Tomeu, Toni i Ramon continuaren la feina. Però en Tomeu anà a la Casa Blanca on s'establí. En Ramon es casà a Porreres

i es traslladà a Palma on treballà. En Toni va esser el successor del pare a la fusteria de Montuïri fins a la seva mort.

10.- CA MESTRE PEP QUELÓ, carrer den Rapinya, avui dels Cossiers

Només recordam que, de vell, anava amb carretet i somera. Que era padrí jove o padrí de fonts del vicari don Joan "Queló" i que li va regalar el calze quan don Joan digué la primera missa, l'any 1930. Tengué un sol fill, mort de mort prematura i la fusteria es tancà. Però el carrer que abans no tenia sortida, amb el temps, s'obrí.

11.- CA MESTRE RAMON CAMPANER

Aquest sols podem anomenar-lo. La fusteria data, en el seu començament, d'abans d'aquest segle. Només recordam la seva existència i el seu origen, Campos. Va continuar el seu fill Joan Roig, però aquest al poc temps se n'anà a Palma, si bé més envant tornà a Montuïri però ja no va obrir la fusteria.

Sa veu de sa memòria

Les plantilles del Club Esportiu Montuïri

Aquest mes, tots els equips de bàsquet i futbol ja estaran en competició

Aquest octubre hauran entrat en competició tots els equips federats de Montuïri. S'afegiran als de I preferent, juvenils i cadets d'es Revolt que començaren el passat setembre. Seran un total de dotze, set de futbol i cinc de bàsquet.

Pel que fa a l'anomenat "esport rei", a la primera setmana del mes, els de III regional reben el Cala d'Or i els alevins de futbol-7 viatgen a Mancor. Una setmana després, dia 10, comencen els benjamins de futbol-7 dins Petra i dia 17, els infantils disputen la primera jornada a Capdepera. Els de III regional tendran una competició molt coixa perquè, a més de descansar dues vegades, un cop confeccionat el calendari, s'ha retirat el Lloret.

Quant al bàsquet, les sèniors debuten dia 18 en una lliga de 13 equips, dels quals 11 són de la Part Forana i 2 de Palma. Les juvenils participen en un dels tres grups de sis clubs de la seva categoria i comencen dia 4. Els equips cadet, infantil i minibàsquet tenen el sorteig del calendari dia 4 d'aquest mes.

També cal destacar l'extraordinària actuació del jove montuïrer Esteve Barceló en atletisme en el Campionat d'Espanya de categoria promesa masculí celebrat a Santander. Allà va assolir l'octava posició entre els millors de la nació i fou també el més destacat de Balears.

L'equip infantil el dia de la inauguració del darrer Torneig de la Llum

RESULTATS DE FUTBOL DEL MES DE SETEMBRE

I Preferent

Montuïri, 4 - Ferriolense, 0
Peguera, 0 - Montuïri, 3
Montuïri, 3 - Port de Sóller, 2
Penya Arraval, 4 - Montuïri, 2
Montuïri, 1 - Alcúdia, 2
Cardassar, 1 - Montuïri, 0

Juvenils

Espanya, 4 - Montuïri, 0
Montuïri, 1 - Sóller B, 2

Cadets

Montuïri, 1 - Olímpic, 3

LES PLANTILLES DE TOTS ELS EQUIPS DE FUTBOL

I Preferent

Roberto Aljama
Gabriel Sampol
Juan Carlos Martínez
José María Pardo
Nico Pizà
Joan Verger Baltasar Socies
Juna Ramón Gómez
Llorenç Gacías
Miquel Ribes
Bartomeu Canyelles
Mateu Gomila
Jaume Alcover
Sebastià Salvà
Rafel Alcover
Tomeu Verger
Jaume Hammad
Joan Martorell
Cristòfol Amengual
Entrenador: Darío Fernández
Delegat: Joan Verdera

III regional

Jaume Ramonell
Francesc Ferrer
Miquel Verger
Josep Mateu

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Sebastià Sunyer
Miquel Gili
Jaume Mas
Gabriel Nicolau
Vicenç Tries
Jaume Rossinyol
Gabriel Amengual
Joan Pere Socies
Xavier Socies
Bartomeu Bennassar
Antoni Verger
Joan Bisquerra
Rafel Manera
. Entrenador: Pere Mariano
. Delegat: Joan Verger Jaume

Juvenils

Antoni Ribes
Josep Maria Mas
Bartomeu Verger
Cristòfol Tous
Àngel MuñozJoan Beltran
Gaspar Beltran
Joan Miralles
Llorenç Munar
Joan López
Joan Antoni Ramonell
Joan Mateu
Guillem Nicolau
Damià Vaquer
Gerard Pons
Amador Bauçà
Antoni Oliver
Miquel Mercadal
. Entrenador: Àngel Prado
. Delegat: Antoni Mercadal

Cadets

Antoni Alcover
Antoni Vidal
Bernat David Pajón
Miquel Gelabert
Daniel Ortiz
Joan Martorell
Antoni Miquel Valentín
Jaume Sansó
Joan Albert Barceló
Joan David Verger
Marc Marcos
Pere Pau Pomar
Miquel Canyelles
Francesc Fernández
Miquel Joan Amengual
Bartomeu Albert Barceló
Josep Pérez
Bartomeu Ribes
Jaume Ramis
. Entrenador: Josep Antoni Gomila
. Delegats: Sebastià Amengual i Miquel Amengual

Infantils

Francesc Ginard
Raül Ortiz
Francesc Xavier Mesquida i Joan Fornés
Francesc Ramis
Sergi Vidal
Pere Palou
Joan Pere Lladó
Joan Verger
Antoni Vanrell
Francesc Mas Rigo
Jaume Darder
Bartomeu Fullana
Gabriel Mayol
Albert Ramonell
Xisco Mas
Edwin de Stuers
Gabriel Jaume Ferrer
. Entrenador: Antoni Sastre
. Delegat: Macià Coll

Alevins futbol-7

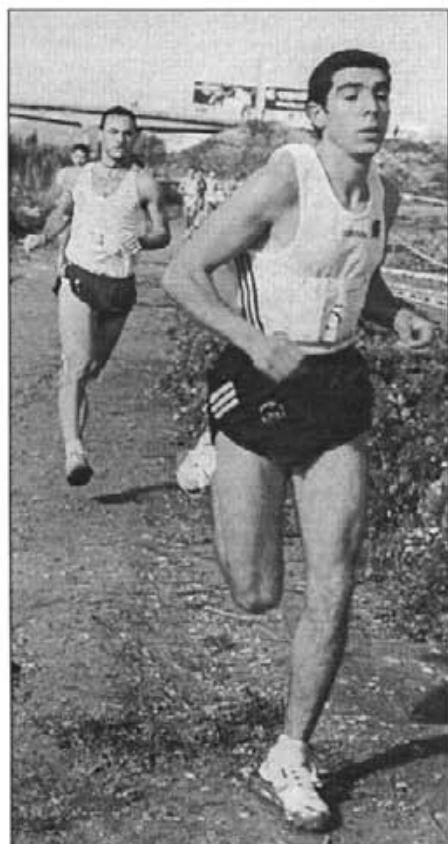
Pere Fullana
Miquel Mayol
Miquel Mairata
Miquel Francesc Coll
Llorenç Miralles
Joan Gabriel Arbona
Bartomeu Andreu
Jaume Palou
Bernat Miralles
Bartomeu Nicolau
Joan Jiménez
Miquel Tous
. Entrenador: Pere Cerdà
. Delegats: Rafel Tous i Bartomeu Nicolau

Benjamins futbol-7

Josep Cerdà
Gabriel Arbona
Joan Pau Oliver
Josep Gabriel Oliver
Francesc Fullana
Francesc Campins
Bernat Fiol
Edgar BeltranJoanr Marc Esteve
Margalida Mercè Bauçà
Joan Antoni Solier
Joan Ramis
Joan Martí González
Joan Mateu Lladó
. Entrenador: Joan Verger Rossinyol
. Delegats: Benet Campins i Miquel Oliver

Biel Gomila

Atletisme en ruta Esteve Barceló Cerdà, 8ª classificat en la categoria promesa masculí, de mitja maratón

El jove corredor montuïrer, Esteve Barceló Cerdà, de 21 anys d'edat (nascut a finals de 1976 i adscrit al Club "Transports Ramis-Sastre, de Palma), el passat 5 de setembre a Oruña de Piélagos, una vila prop de Santander, a Cantàbria, es consolidà com un dels millors atletes de fons nacionals, en categoria promesa masculí (reservada als atletes nascuts entre el 1976 i el 1978), ja que va fer-se amb la 8ma posició del Campionat d'Espanya de mitja maratón (Gran Premi "Caja Cantabria"), és a dir, de 21'097 quilòmetres.

N'Esteve va invertir un crono d'1 hora, 13 minuts i 24 segons; ja que amb una marca inferior a 1 h. 14 m. 0 seg., havia assolit la mínima indispensable, alhora, per poder participar en el Campionat d'Espanya en la categoria "reina", la Sènior masculí, de mitja maratón.

El nostre valent esportista, també cal dir-ho, fou el primer promesa masculí classificat de les Illes Balears; el segon fou el seu amic, del mateix club, Antoni Guillén Torregrosa, l'11è d'Espanya.

Enhorabona!

La restauració del retaule de Sant Pere, a punt d'estar enllestida

El retaule de Sant Pere ja ha entrat a la darrera fase de restauració. Quan s'entreguin les darreres peces es procedirà al seu muntatge.

Per aquesta darrera fase s'han sol·licitat ajudes al Banc i Caixes del poble com també a l'Ajuntament. Hores d'ara solament ha correspost a aquesta crida la Caixa de Balears "Sa Nostra" amb una aportació de 100.000 pessetes. Des d'aquí moltes gràcies.

L'Ajuntament ens ha notificat per escrit que està interessat en fer la seva aportació, però en aquests moments no la poden tramitar.

Hores d'ara es deuen 1.786.699 pts., motiu pel qual demanem a tots que ens facem responsables de fer qualche aportació econòmica per aquesta obra artística, única en tot Mallorca.

Gràcies

Baptismes comunitaris

El proper diumenge dia 4 a les 18 h. es farà la celebració comunitària del baptisme per a aquells que sol·licitin el baptisme dels seus fills.

Inauguració de l'Assemblea Sinodal

El proper divendres dia 9 d'octubre a les 20'30 h. a la Seu tindrà lloc l'acte oficial de la inauguració de l'Assemblea Sinodal, després de tres anys de treball fet pels grups sinodals. Ara el seus representants: seglars, religiosos, religioses i capellans duran a terme les aportacions d'aquests tres anys de treball, mitjançant l'Assemblea Sinodal. Que l'Esperit Sant els il·lumini en bé de la nostre Església Diocesana de Mallorca.

Catequesi per a infants

El proper dimecres, dia 14, a les 18 h. comença el curs de catequesi d'infants de segon a cinquè de primària, a la rectoria.

Procés de fe per a joves

El dissabte, dia 17 d'octubre, a les 19 h. a la rectoria tindrà lloc l'inici de la

catequesi per a joves. Es podran inscriure tots els joves i al·lotes nascuts l'any 1983 o anteriors a aquesta data.

El DOMUND

El proper diumenge dia 18 se celebra arreu de tot el món la jornada dedicada a les missions, sota el lema *missioners, esperança per al món*, i a l'ajuda econòmica per fomentar els projectes dels missioners en el Tercer Món. Les col·lectes de les misses d'aquest dia seran destinades a aquest fi. També es poden fer donatius a través dels comptes bancaris o dur-los a la rectoria. Gràcies per l'esperada col·laboració.

Cursets per a la preparació del matrimoni cristià

Dilluns dia 19 a les 21'30 h. a la residència de Porreres s'iniciarà el primer curset de preparació per al matrimoni cristià. Tots els que s'hagin de casar en breu ja poden inscriure's.

Celebració de la penitència i reconciliació

Divendres dia 30, a les 20 h. hi haurà

celebració penitencial com a preparació per a la festivitat de Tots Sants.

Festa de Tots Sants

El proper dia 1 de novembre a les 16 h. hi haurà en el cementeri una missa en sufragi de tots els nostres difunts.

Fidels difunts

Dilluns, dia 2 de novembre, a l'església, a les 20 h. se celebrarà missa en sufragi de tots els difunts.

Horari de misses

Havent implantat l'horari d'hivern el darrer diumenge del passat setembre, les misses dels dissabtes seran a les 20 h., les dels diumenges a les 12 h. i a les 20 h. Els dies feiners (dimecres i divendres) a les 19'30 h. (després del rosari) i el condol dels funerals començarà a les 19'45 h.

Despatx parroquial

Continua estant obert el despatx parroquial els dimecres, de les 17'30 a les 19 h. i també en hores a convenir.

Convé aprendre...

- Que l'obstacle més gran és la **por**.
- Que el millor sentiment és l'**altruisme**.
- Que la pitjor dieta és la **gola**.
- Que el plany més inútil és el de les **coses passades**.
- Que el dia més bell és **avui**.
- Que l'error més gran és donar-se **per vençut**.
- Que el pitjor enemic és l'**oci**.
- Que el defecte més gran és l'**egoisme**.
- Que el pitjor malestar és el **remordiment**.
- Que la distracció més gran és el **treball**.
- Que la pitjor malaltia és la **depressió**.
- Que la pitjor fallida és el **desànim**.
- Que el sentiment més vil és l'**enveja**.
- Que el millor mestre és l'**exemple**.
- Que el pitjor pensament és l'**odi**.
- Que el regal més preciós és el **perdó**.
- Que el coneixement més gran és **Déu**.
- Que la més gran meravella és l'**amor**.
- Que la felicitat no és exclusivament **meva**.
- I que la felicitat més gran és la **pau**.

(Monestir de Sant Benet. Montserrat)

Demografia

Octubre de 1998

Defuncions

Dia 1.- Jaume Martorell Nicolau "Rubí", casat de 71 anys.

Dia 17.- Magdalena Gomila Tous "Caneta", viuda de 86 anys.

Matrimonis

Dia 5.- Gaspar Moll Fontirroig amb Rosa Maria Salvà Fiol.

Dia 12.- Juan Antonio Delgado Artega amb Maria Camen Sánchez López.

Noces d'or

2 octubre 1948

Miquel Martorell Arbona "Tarric" amb Magdalena Fullana Socías "Galiana"

Temps passat

10 anys enrere

Octubre de 1988

La Creu de Son Rafel Mas, restaurada
Després d'uns dos anys, en què un camió fent una maniobra va tombar un braç de la Creu de Son Rafel Mas, una vegada restaurada pel tècnic montuïr Rafel Isbert, durant l'octubre de 1988 tornà romandre restaurada.

25 anys enrere

Octubre de 1973

Asfaltat de camins

Per un import de 1.747.272 pessetes la Diputació va aprovar l'asfaltat dels set següents camins: el del quarter de la Guàrdia Civil, Pelut, de sa S'Hort Nova, Pou Tamarell, Molí d'En Gospet, s'Amarador i de Son Manera.

50 anys enrere

Octubre de 1948

L'esfera del rellotge, espanyada

Un dels dies de l'agost de 1948 es va trobar espanyada l'esfera del rellotge de l'església. Posteriorment l'Ajuntament va acordar adquirir-ne una de nova per 200 pessetes.

100 anys enrere

Octubre de 1898

Construcció de clavegueram

El carrer de Palma no disposava de clavegueram per al trànsit de l'aigua, de tal manera que quan havia plogut el carrer romania intransitable. Fou per això que a la sessió de l'Ajuntament del 20 d'octubre de 1898 s'acordà construir un

Noces d'argent

13 octubre 1973

Pere Gomila Servera "Rafaler" amb Catalina Ribas Tous "Tous".

15 Octubre 1973

Andreu Mairata Socías "Mairata" amb Inès Barceló Arbona "Claveta".

22 Octubre 1973

Bartmeu Ribas Amengual "Borreó" amb Magdalena Cerdà de Anta.

31 octubre 1973

Bartomeu Fullana Vanrell (d'Algaida) amb Antònia Ginard Sampol "Confitera"

Guinar en casa

Pastís de brossat

Ingredients

Cafè   Suc de taronja
Llet   Galetes maries
Brossat

Elaboració

Tenim tres plats: un amb cafè, un amb llet i l'altre amb suc de taronja i tot ha de ser dolç. Anam mullant les galetes maries, una dins cada plat i es posen dins una font fent una capa. A damunt la capa hi posarem el brossat a sobre. El brossat estarà preparat amb sucre, llimona rallada i anam posant capes de galetes i brossat alternativament, deixant la darrera capa de galetes a la qual hi posarem xocolata rallada.

Jerònia Fiol Garau

Pluviòmetre

Setembre de 1998

Dia 11..... 2'9 litres m2

" 28..... 0'4 " "

Total ..... 3'3 " "

Apotecaries

11 Oct. Vilafranca | 25 Oct. Montuïri
18 " Ariany | 1 Nov. Petra

Glosa

Protesta

Dues gloses cada més, a sa fulla solc posar i aqueixa ho és pes carrers, pes que mos han d'empedrar; segur que haurem de pagar; podeu preparar doblers; solen 'visar amb uns papers, sols no et demanen si en tens, la qüestió és cobrar.

I amb sos vellets passarà amb eixes pedres que hi ha posaran es peus mal pla, davallaran de través; trob que ho han fet al revés d'així com tocava estar; i amb so gran carrer que hi ha, lo que ha donat que xerrar, sense poder-hi aparcar, on putes l'hem de deixar si són plens tots es carrers; per això és que jo me'n queix; faig comptes 'nar a reclamar.

Amador Font

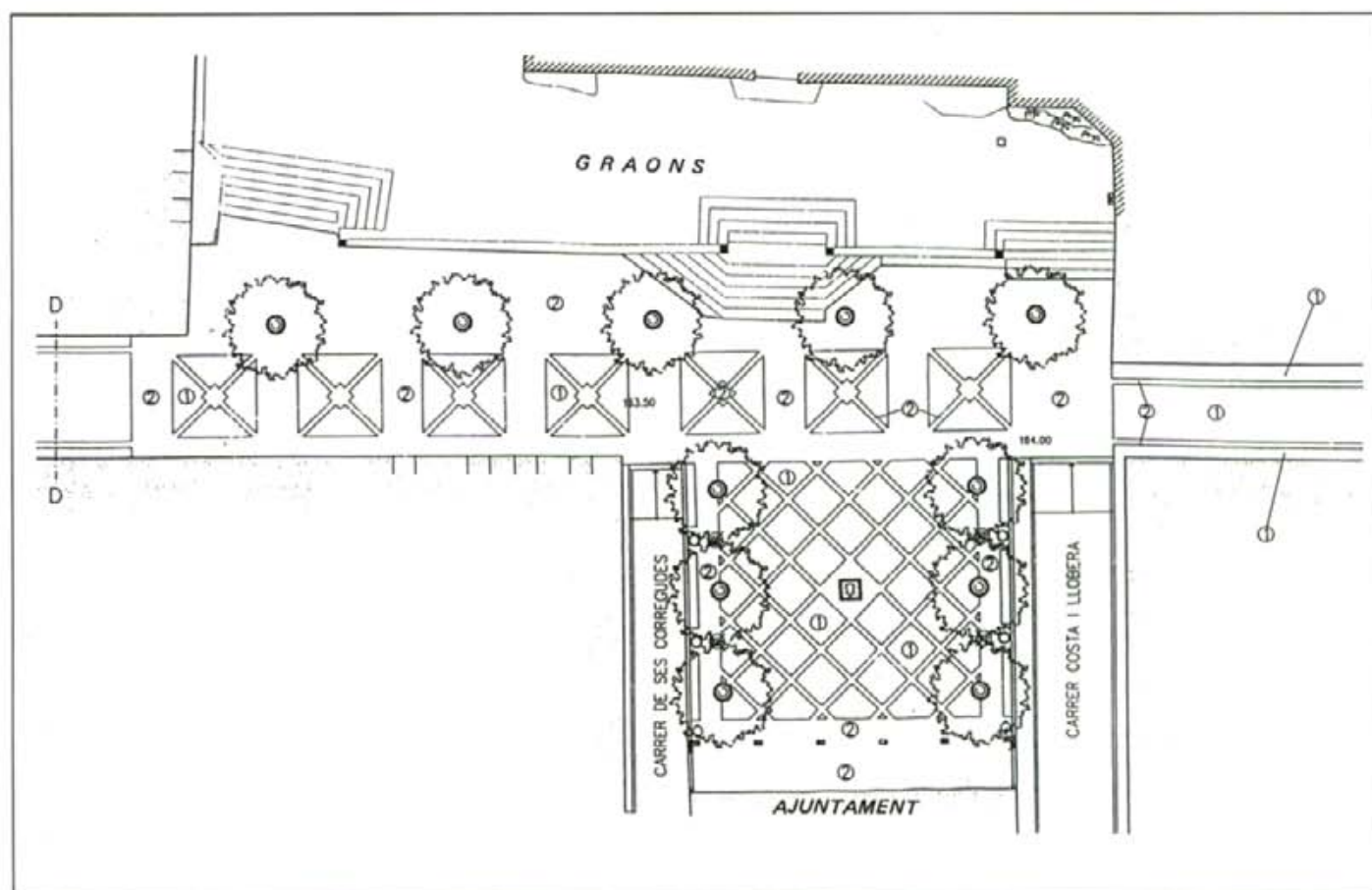
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

El planol de la renovació pis de la plaça

En aquest projecte, com és pot veure, a la part de davant l'Ajuntament hi haurà tres arbres a cada costat i cinc més just davant els graons. La part de davant l'Ajuntament serà de pedra llisa amb dibuixos i amb rombes (gra d'ordi), de pedra irregular. A cada costat hi haurà tres bancs nous i separats per llevar el perill i poder mirar cap a les dues bandes (carrer i centre de la plaça). El pis es posarà a nivell i possiblement hi haurà d'haver alguns escalons. La barana dels costats serà nova.

En mig també hi haurà l'escut.

Ha mort don Antoni Ramis

Fou vicari de Montuïri entre el 1956 i 1960

El passat 21 de setembre a l'edat de 73 anys morí a Ciutat don Antoni Ramis Vidal, un capellà, fill de metge, que havia estat vicari de la parròquia de Montuïri des del 8 de desembre de 1956 fins l'1 de Març de 1960, data en què va deixar el nostre poble per anar-se'n a exercir el ministeri sacerdotal a Perú, en aquell temps en què feia quasi un any que se n'hi havia anat don Bernat Martorell.

Tot just haver arribat a Montuïri, es va fer gairebé amb tothom, però amb qui tengué més contacte fou amb els nins i joves i amb tots quants estaven relacionats amb el futbol. Era molt apreciat pel

seu caràcter franc i trempat i poc temps li bastà per conèixer gairebé tota la gent del poble. I Bona Pau també va publicar entrevistes amb ell.

Dia 21 de febrer de 1960 a l'església se'l va comiadar amb una solemne missa; se li va entregar la recaptació d'una subscripció popular que s'havia obert per a les seves necessitats i activitats en el Perú. Quatre dies després en el cafè de Can Xorri el futbol també li va oferir un dinar de companyonia i se'l va obsequiar amb una maleta, i dia 27 les autoritats de Montuïri li donaven l'adéu quan pujava al vaixell que l'havia de traslladar a Barcelona per dirigir-se cap a Amèrica.

El temps que fou a Perú dedicà una intensa tasca apostòlica, la qual se li va reconèixer oficialment nomenant-lo Canonge de Trujillo (Perú). Feia uns deu anys que havia tornat definitivament a Mallorca i darrerament exercia de vicari de la Sang.

Descansi en pau.